Center for
Oligofrenipsykiatri

Lovkompendium

Indhold

Uddrag af værgemålsloven 2

Uddrag af straffeloven 8

Uddrag af sundhedsloven 9

Lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile 14

Uddrag af serviceloven 19

Lov om fremtidsfuldmagter 26

Bekendtgørelse om udgangstilladelse m.v. til personer, der er anbragt i hospital eller institution i henhold til strafferetlig afgørelse eller i medfør af farlighedsdekret 32

Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service 35

Uddrag af værgemålsloven

Kapitel 2

Værgemål for voksne

Værgemålsformer

§ 5. Der kan iværksættes værgemål for den, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, hvis der er behov for det.

Stk. 2. Der kan iværksættes værgemål for den, der på grund af sygdom eller stærkt svækket tilstand er uegnet til at varetage sine økonomiske anliggender, og som selv anmoder herom, hvis der er behov for det i stedet for samværgemål efter § 7.

Stk. 3. Værgemålet kan begrænses til at angå økonomiske forhold, herunder bestemte aktiver eller anliggender. Det kan også begrænses til at angå personlige forhold, herunder bestemte personlige anliggender.

Stk. 4. For så vidt ikke andet særlig er bestemt, handler værgen på den pågældendes vegne i anliggender, der er omfattet af værgemålet.

Stk. 5. Personer, der er under værgemål efter denne bestemmelse, er myndige, medmindre de tillige er frataget handleevnen efter § 6.

§ 6. I forbindelse med værgemål efter § 5, der omfatter økonomiske forhold, kan den retlige handleevne fratages, hvis dette er nødvendigt for at hindre, at den pågældende udsætter sin formue, indkomst eller andre økonomiske interesser for fare for at forringes væsentligt, eller for at hindre økonomisk udnyttelse. Fratagelsen af den retlige handleevne kan ikke begrænses til at angå bestemte aktiver eller anliggender.

Stk. 2. Den, der er frataget handleevnen, er umyndig og kan ikke selv forpligte sig ved retshandler eller råde over sin formue, medmindre andet er bestemt.

Stk. 3. Afgørelser om fratagelse af handleevne tinglyses, jf. tinglysningslovens § 48.

§ 7. Der kan iværksættes samværgemål for den, der på grund af uerfarenhed, svækket helbred eller anden lignende tilstand har behov for hjælp til at administrere sin formue eller varetage andre økonomiske anliggender, og som selv anmoder herom.

Stk. 2. Samværgemålet kan begrænses til at angå bestemte aktiver eller anliggender.

Stk. 3. Samværgen og den pågældende handler i forening i anliggender, der er omfattet af værgemålet.

Stk. 4. Personer, der er under værgemål efter denne bestemmelse, er myndige.

Stk. 5. Reglerne i § 25, stk. 2, 2. og 3. pkt., §§ 26-30, § 32, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, og §§ 33-45 gælder ikke ved samværgemål.

Omfang af værgemål

§ 8. Afgørelser efter § 5 eller § 7 skal afpasses efter den pågældendes behov og må ikke være mere omfattende end nødvendigt. Der kan ikke ske fratagelse af handleevne efter § 6, hvis den pågældendes interesser i tilstrækkeligt omfang kan tilgodeses ved værgemål efter § 5.

Stk. 2. Er tilstanden midlertidig, eller er der af andre grunde særlig anledning hertil, kan værgemål tidsbegrænses.

§ 9. Hvis ændrede forhold giver anledning til det, skal en afgørelse om værgemål ændres til et mindre eller mere indgribende værgemål.

Ophævelse af værgemål

§ 10. Værgemål efter § 5, fratagelse af handleevne efter § 6 eller samværgemål efter § 7 skal ophæves, hvis betingelserne ikke længere er opfyldt.

Værger

§ 11. I forbindelse med afgørelser om værgemål skal der beskikkes en værge.

§ 12. Beskikkelsen fratages værgen, hvis denne misbruger sin stilling eller i øvrigt viser sig uegnet til hvervet, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til den, der er under værgemål.

Stk. 2. Beskikkelsen bortfalder, hvis værgen selv kommer under værgemål efter reglerne i dette kapitel.

Kapitel 3

Behandlingen af værgemåls- og værgesager vedrørende voksne

Saglig kompetence

§ 13. Statsforvaltningen eller retten træffer afgørelse om værgemål efter §§ 5-10.
Stk. 2. Statsforvaltningen træffer afgørelse om værgemål efter § 5 og §§ 7-10, medmindre det findes betænkeligt at behandle sagen administrativt, herunder når den, der begæres sat under værgemål, protesterer mod, at der træffes afgørelse om værgemål.
Stk. 3. Retten træffer afgørelse om fratagelse af handleevne efter § 6 og i sager, som statsforvaltningen i medfør af stk. 2 har oversendt til retten til afgørelse.
Stk. 4. Statsforvaltningens beslutning om, hvem der skal afgøre sagen, kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 14. Statsforvaltningen foretager værgebeskikkelse og ændring heraf. I forbindelse med dom om værgemål eller kendelse om foreløbig afgørelse om værgemål foretages beskikkelse dog af den ret, der afsiger dommen eller kendelsen.

Stedlig kompetence

§ 15. Statsforvaltningens afgørelser efter § 5 og §§ 7-12 træffes på det sted, hvor den, som begæres sat under eller er under værgemål, har bopæl. Har denne ingen bopæl her i landet, træffes afgørelsen, hvor vedkommende har ophold. Har vedkommende hverken bopæl eller ophold her i landet, træffes afgørelsen af Statsforvaltningen Hovedstaden.

Anmodning

§ 16. Anmodningen om værgemål eller om ændring eller ophævelse af værgemål, jf. §§ 5-10, kan fremsættes af
1) den pågældende selv,
2) dennes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste,
3) værgen eller en særlig værge,
4) den pågældendes fremtidsfuldmægtig,
5) den, der har indseende med den pågældendes fremtidsfuldmægtig, og som har tilbagekaldt fremtidsfuldmagten,
6) kommunalbestyrelsen,
7) regionsrådet eller
8) politidirektøren.
Stk. 2. Statsforvaltningen kan uden anmodning behandle spørgsmål om ændring og ophævelse af værgemål, jf. § 9 og § 10, samt om værgebeskikkelse og ændring heraf. Statsforvaltningen kan uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter.

§ 17. Anmodning efter § 5 og §§ 7-12 sendes til statsforvaltningen. Anmodning om værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter § 6 sendes til retten.
Stk. 2. Anmodningen skal begrundes og i værgemålssager indeholde forslag til værgemålets karakter og omfang.
Stk. 3. Har statsforvaltningen modtaget en anmodning, der skal behandles af retten, oversendes den dertil. Det samme gælder, hvis retten har modtaget en anmodning, der skal behandles af statsforvaltningen.

Sagens oplysning

§ 18. Statsforvaltningen eller retten sørger for sagens oplysning.
Stk. 2. Statsforvaltningen eller retten indhenter en lægeerklæring om den pågældendes helbred som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en lægeerklæring, hvis det findes nødvendigt.
Stk. 3. Har den pågældende bopæl på institution, indhenter statsforvaltningen eller retten endvidere en udtalelse herfra som grundlag for en afgørelse efter § 5 eller § 6. I andre værgemålssager kan der indhentes en udtalelse, hvis det findes nødvendigt.
Stk. 4. Statsforvaltningen eller retten kan afkræve personer, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen.
Stk. 5. Udgifter til lægeerklæringer til brug for værgemålssager betales af den myndighed, der skal afgøre sagen.

§ 19. Inden statsforvaltningen træffer afgørelse efter § 5 eller §§ 7-12, har den, som sagen angår, ret til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at afgive en skriftlig eller mundtlig udtalelse til sagen, medmindre den pågældende ikke med nytte kan udtale sig om spørgsmålet.

Stk. 2. Inden retten træffer afgørelse, skal den, som sagen angår, udtale sig i et retsmøde, medmindre det i det konkrete tilfælde ikke skønnes påkrævet.

Underretning

§ 20. Statsforvaltningen eller retten underretter ægtefællen og værgen eller en særlig værge,hvis en sådan allerede er beskikket, om anmodning om værgemål, jf. § 5 eller § 6, om ændring eller ophævelse af værgemål, jf. §§ 9 og 10, om oversendelse af sagen til retten, jf. § 13, stk. 2, om indbringelse af statsforvaltningens afgørelse for retten, jf. § 21, stk. 4, og § 22, og om anmodning i værgesager, jf. §§ 11 og 12. Underretning skal ikke ske i tilfælde, hvor den pågældende selv fremsætter anmodning om værgemål. Underretning skal ligeledes ikke ske til en separeret ægtefælle.

Stk. 2. Er der ingen ægtefælle, eller er ægtefællerne separeret, skal der i rimeligt omfang ske underretning af forældre, voksne børn eller andre blandt de nærmeste i tilfælde som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Den, der har fået underretning efter stk. 1 eller 2, skal have meddelelse om statsforvaltningens eller rettens afgørelse i sagen.

Foreløbige værgemål

§ 21. Statsforvaltningen eller retten kan træffe en foreløbig afgørelse om værgemål, hvis betingelserne i § 5 eller § 7 skønnes opfyldt og der er et øjeblikkeligt behov herfor. Under samme betingelser kan retten træffe en foreløbig afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne efter § 6. Statsforvaltningen eller retten beskikker samtidig en foreløbig værge for den pågældende.

Stk. 2. I sager efter stk. 1 anvendes reglerne i § 18, stk. 2 og 3, § 19 og § 20 kun i det omfang, det er foreneligt med den foreløbige afgørelses karakter.

Stk. 3. En foreløbig afgørelse om værgemål og en foreløbig værgebeskikkelse efter stk. 1 gælder, indtil der er truffet afgørelse eller afsagt dom i sagen efter §§ 5-7, eller indtil den foreløbige afgørelse ophæves.

Stk. 4. Statsforvaltningens afgørelser efter stk. 1 under værgemålssager efter § 5 eller §§ 7-10 kan indbringes for retten, der da også færdigbehandler sagen. § 22, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Prøvelse af værgemålsafgørelser

§ 22. Statsforvaltningens afgørelse efter § 5 eller §§ 7-10 kan inden fire uger efter, at der er givet meddelelse om afgørelsen, indbringes for retten.

Stk. 2. Anmodning om indbringelse for retten kan fremsættes af de samme, som kan fremsætte anmodning om værgemål, jf. § 16, stk. 1. Anmodningen indgives til statsforvaltningen, der oversender sagen til retten.

Stk. 3. Anmodning om prøvelse af statsforvaltningens afgørelse om værgemål har ikke opsættende virkning, medmindre retten bestemmer andet.

Administrative regler

§ 23. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af sager om værgemål og værger.

Stk. 2. Justitsministeren kan efter forhandling med sundhedsministeren fastsætte regler om kravene til og udformningen af lægeerklæringer til brug under værgemålssager.

Kapitel 4

Værgens beføjelser og pligter

Værgens opgaver

§ 24. Værgen skal inden for hvervets omfang varetage interesserne for den, der er under værgemål.

§ 25. Værgen skal sørge for, at formuen bevares og giver rimeligt udbytte.

Stk. 2. Værgen skal sørge for, at indtægterne anvendes til gavn for den, der er under værgemål. Forældre kan som værger anvende barnets indtægter til dets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling, jf. lov om forældremyndighed og samvær § 2, stk. 3.[1] Er indtægterne ikke tilstrækkelige, kan værgen under hensyn til værgemålets karakter bruge af formuen i passende omfang med statsforvaltningens godkendelse, jf. § 39.

Stk. 3. Hvis værgen finder det forsvarligt, at den, der er under værgemål, sørger for sine egne behov, kan værgen overlade denne penge til egen rådighed til dette formål.

Medindflydelse

§ 26. Værgen skal spørge den, der er under værgemål, før der træffes beslutning i vigtigere anliggender. Dette gælder dog ikke, hvis den pågældende er under 15 år, hvis denne ikke forstår sagens betydning, eller hvis dette ikke kan ske uden betydelig vanskelighed.

Stk. 2. Er den, der er under værgemål, gift, og finder § 33, stk. 1, ikke anvendelse, skal værgen tillige indhente en erklæring fra ægtefællen, medmindre de er separerede.

Forbud mod kaution

§ 27. Værgen kan ikke forpligte den, der er under værgemål, ved kaution eller anden sikkerhedsstillelse for tredjemands gæld.

Tilsyn

§ 28. Statsforvaltningerne og forvaltningsafdelingerne, jf. § 35, stk. 1, fører tilsyn med værgerne. Justitsministeren fastsætter regler herom.

§ 29. Værgen skal sørge for, at der aflægges regnskab over forvaltningen af formue og anvendelsen af indtægter. Justitsministeren fastsætter regler herom.

§ 30. Justitsministeren kan fastsætte regler om værgens pligt til at indhente godkendelse fra statsforvaltningen, herunder til dispositioner over indtægten, jf. § 25, stk. 2, og formuen, jf. § 39, og til stiftelse af gæld.

Værgens erstatningsansvar

§ 31. Tilsidesætter værgen sine forpligtelser, er denne erstatningsansvarlig over for den, der er under værgemål, for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

Værgens vederlag m.v.

§ 32. Værgen kan få nødvendige udlæg dækket og i den udstrækning, det er rimeligt, tillægges vederlag for sit arbejde. Beløbene, der fastsættes af statsforvaltningen, betales af den, der er under værgemål, eller, hvis denne ikke har midler, af statsforvaltningen.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om udlæg og vederlag.

Stk. 3. For samværgemål gælder reglerne i stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 ikke. Samværgens vederlag m.v. betales af den, der er under samværgemål.

Gifte under værgemål

§ 33. Er en gift person under værgemål efter lovens § 5 eller tillige efter § 6, bestyrer værgen i forening med den anden ægtefælle den del af fællesboet, der er omfattet af værgemålet.

Stk. 2. Værgen handler alene, hvis den anden ægtefælle er under værgemål, hvis ægtefællerne er separerede, eller hvis det på grund af særlige forhold bestemmes i værgebeskikkelsen.

Stk. 3. Ved de i stk. 1 nævnte værgemål gælder i dette kapitel alene reglerne i § 24, § 25, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, § 26, § 27, § 31 og § 32, stk. 1, 1. pkt. Værgens vederlag m.v. betales af den, der er under værgemål.

Kapitel 5

Formuens forvaltning og anbringelse m.v.

Formuen ved værgemålets iværksættelse og ved arv

§ 34. Formuen kan bevares i den form, den havde, da værgemål blev iværksat.

Stk. 2. Arv, der tilfalder en person under værgemål, kan bevares i den form, hvori den udlægges på skiftet.

Forvaltning

§ 35. Kontante midler, aktier, obligationer, pantebreve og andre værdipapirer omfattet af et værgemål skal bestyres i en forvaltningsafdeling knyttet til et pengeinstitut, som justitsministeren har godkendt hertil, jf. dog stk. 2, § 37 og § 38.

Stk. 2. Værgen forvalter

1) faste ejendomme, løsøre, fordringer på naturalydelser og andre aktiver, der ikke bestyres i en forvaltningsafdeling efter stk.1, og

2) beløb under en størrelse, som justitsministeren fastsætter.

Stk. 3. Værgen skal sørge for, at midler omfattet af stk. 1 indleveres til en forvaltningsafdeling, og kan ikke kvittere for modtagelsen heraf.

Anbringelse

§ 36. Kontante midler omfattet af et værgemål skal indsættes i en forvaltningsafdeling, jf. § 35, stk. 1, eller i et pengeinstitut, jf. § 35, stk. 2, nr. 2, eller anbringes i aktiver, som giver betryggende sikkerhed.

Gaver og friarv

§ 37. Ved gaver til personer under værgemål finder reglerne i §§ 28-30, § 35, stk. 1, § 36 og § 39 kun anvendelse, hvis giveren har bestemt det.

§ 38. Ved testamente kan arvelader bestemme, at reglerne i §§ 28-30, § 35, stk. 1, § 36 og § 39 ikke skal finde anvendelse på friarv.

Formueforbrug

§ 39. Værgen skal have statsforvaltningens godkendelse til forbrug af formue, der er omfattet af et værgemål. Dette gælder uanset, hvorledes aktiverne forvaltes.

Administrative regler

§ 40. Justitsministeren kan fastsætte regler om
1) værgens pligt til ved værgemålets begyndelse at udarbejde en fortegnelse over aktiver og passiver og om registrering, notering og tinglysning af umyndighed,
2) forvaltning efter § 35 og om tilsynet med forvaltningsafdelingerne, herunder om deres pligt til at give oplysninger om deres administration,
3) i hvilke aktiver midler omfattet af et værgemål kan anbringes, jf. § 36, og om undtagelse af mindre beløb fra anbringelsesreglerne,
4) offentlige myndigheders, forsikringsselskabers, pensionskassers og pengeinstitutters pligt til at indbetale midler omfattet af § 35, stk. 1, til en forvaltningsafdeling og til at indberette til tilsynsmyndigheden om løbende ydelser til personer under værgemål og
5) adgangen til i konkrete tilfælde at fravige forvaltnings- og anbringelsesreglerne.

Gifte under værgemål

§ 41. Reglerne i dette kapitel gælder ikke for værgemål, hvor værgen i forening med en ægtefælle bestyrer den del af fællesboet, der er omfattet af værgemålet, jf. § 33, stk. 1.

Kapitel 6

Umyndiges selvstændige rådighed og næring

§ 42. Umyndige råder selv over,
1) hvad de har erhvervet ved eget arbejde, efter at de er fyldt 15 år, eller efter at de er frataget den retlige handleevne,
2) hvad de har fået til fri rådighed som gave eller som friarv ved testamente, og
3) hvad værgen har overladt dem efter § 25, stk. 3.
Stk. 2. Rådigheden omfatter også indtægter af det erhvervede, og hvad der træder i stedet herfor. Den medfører ikke adgang til at påtage sig gældsforpligtelser.
Stk. 3. Værgen kan med statsforvaltningens godkendelse fratage den umyndige rådigheden, hvis det er nødvendigt af hensyn til dennes velfærd.

§ 43. Værgen for en umyndig, der er fyldt 15 år, kan med statsforvaltningens godkendelse tillade, at denne på egen hånd udøver næring eller anden virksomhed.
Stk. 2. En umyndig, der har tilladelse til at udøve næring eller virksomhed, kan på egen hånd indgå de retshandler, som falder inden for virksomhedens område.
Stk. 3. Værgen kan med statsforvaltningens godkendelse tilbagekalde tilladelsen. Tilbagekaldelsen får kun virkning for tredjemand, hvis denne kendte eller burde kende den.

Kapitel 7

Ugyldige aftaler

§ 44. Har en umyndig indgået en aftale på egen hånd uden at være berettiget dertil, kan den anden part træde tilbage fra aftalen, medmindre den forinden er godkendt eller bindende opfyldt. Tilbagetrædelse kan meddeles til den umyndige.
Stk. 2. Vidste den anden part, at aftalen blev indgået med en umyndig, og havde den anden part ikke grund til at tro, at denne havde hjemmel til at indgå aftalen, kan parten dog først træde tilbage efter udløbet af den frist, som ved aftalens indgåelse blev fastsat til at indhente godkendelse, eller som med rimelighed måtte forudsættes at medgå hertil.
Stk. 3. Så længe den umyndige opfylder en aftale om personligt arbejde, kan den anden part ikke træde tilbage fra aftalen.

§ 45. Bliver en aftale ugyldig efter § 44, fordi den ene part er umyndig, skal parterne tilbagelevere, hvad de har modtaget, eller, hvis dette ikke er muligt, erstatte dets værdi. Den umyndige skal dog kun yde erstatning i det omfang, det modtagne skønnes at være kommet denne til nytte.
Stk. 2. Har den umyndige givet urigtige oplysninger om sin berettigelse til at indgå en aftale og derved forledt den anden part til at indgå aftalen, kan det, uanset om nogen opfyldelse af aftalen har fundet sted, i det omfang det findes rimeligt, pålægges den umyndige at erstatte det tab, som aftalen har medført.
Stk. 3. Har den umyndige ved aftalens indgåelse gjort sig skyldig i strafbart forhold, gælder de almindelige erstatningsregler.

§ 46. En aftale er ikke bindende, hvis det må antages, at den er indgået af en person, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller en lignende tilstand manglede evnen til at handle fornuftmæssigt.
Stk. 2. Ved opgøret mellem parterne gælder § 45, stk. 1.
Stk. 3. Var den anden part i god tro, kan der, uanset om nogen opfyldelse af aftalen har fundet sted, i det omfang det findes rimeligt, tillægges parten erstatning for det tab, som aftalen har medført.

Kapitel 8

Særlige værgemål

§ 47. Skal værgen eller en fremtidsfuldmægtig indgå en retshandel med den, der er under værgemål eller har oprettet en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft, eller kan deres interesser i et retsforhold i øvrigt være modstridende, beskikkes der en særlig værge.

§ 48. Er en beskikket værge midlertidigt forhindret i at varetage sit hverv, kan der beskikkes en særlig værge.

§ 49. Er nogen på grund af fravær midlertidigt forhindret i at varetage sine anliggender, kan der, hvis der er et øjeblikkeligt behov herfor, beskikkes en værge til, så længe forhindringen består, at varetage den pågældendes anliggender i nærmere angivet omfang.

§ 50. Værger efter §§ 47-49 beskikkes af statsforvaltningen.
Stk. 2. Ved værgesager efter §§ 47-49 finder reglerne i § 15, § 17, stk. 2, § 18, stk. 1 og 4, og § 23, stk. 1, tilsvarende anvendelse. Reglerne i § 19, stk. 1, og § 20 anvendes i det omfang, det er foreneligt med afgørelsens midlertidige karakter.
Stk. 3. § 12 om fratagelse og bortfald af værgens beføjelser finder tilsvarende anvendelse. Endvidere finder § 24, § 26 og §§ 28-32 tilsvarende anvendelse.

Kapitel 9

Internationale aftaler

§ 51. Regeringen kan indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om umyndighed og værgemål. Overenskomsten finder anvendelse her i landet efter bekendtgørelse i Lovtidende.
Stk. 2. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om umyndighed og værgemål.

Uddrag af straffeloven

§ 13. Handlinger foretagne i nødværge er straffri, for så vidt de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt.

Stk. 2. Overskrider nogen grænserne for lovligt nødværge, bliver han dog straffri, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse.

Stk. 3. Tilsvarende regler finder anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fanges eller tvangsanbragt persons rømning.

§ 14. En handling, der ellers ville være strafbar, straffes ikke, når den var nødvendig til afværgelse af truende skade på person eller gods, og lovovertrædelsen måtte anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

§ 15. Handlinger foretagne af børn under 15 år straffes ikke.

§ 16. Personer, der på gerningstiden var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, straffes ikke. Tilsvarende gælder personer, der var mentalt retarderede i højere grad. Befandt gerningsmanden sig som følge af indtagelse af alkohol eller andre rusmidler forbigående i en tilstand af sindssygdom eller i en tilstand, der må ligestilles hermed, kan straf dog pålægges, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 2. Personer, der på gerningstiden var mentalt retarderede i lettere grad, straffes ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf. Tilsvarende gælder personer, der befandt sig i en tilstand, som ganske må ligestilles med mental retardering.

Andre retsfølger af den strafbare handling

§ 68. Hvis en tiltalt frifindes for straf i medfør af § 16, kan retten træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Såfremt mindre indgribende foranstaltninger som tilsyn, bestemmelser vedrørende opholdssted eller arbejde, afvænningsbehandling, psykiatrisk behandling m.v. ikke findes tilstrækkelige, kan det bestemmes, at den pågældende skal anbringes i hospital for sindslidende, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller under tilsyn med mulighed for administrativ anbringelse eller i egnet hjem eller institution til særlig pleje eller forsorg. Anbringelse i forvaring kan ske under de betingelser, der er nævnt i § 70.

§ 69. Befandt gerningsmanden sig ved den strafbare handlings foretagelse i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i § 16 nævnte beskaffenhed, kan retten, såfremt det findes formålstjenligt, i stedet for at idømme straf træffe bestemmelse om foranstaltninger som nævnt i § 68, 2. pkt.

Uddrag af sundhedsloven

Patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke

§ 18. For en patient, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, kan de nærmeste pårørende give informeret samtykke til behandling. I de tilfælde, hvor patienten er under værgemål, der omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, jf. værgemålslovens § 5, kan informeret samtykke gives af værgen. I de tilfælde, hvor en patient har afgivet en fremtidsfuldmagt, der omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, kan informeret samtykke gives af fremtidsfuldmægtigen, i det omfang fremtidsfuldmagten bemyndiger fremtidsfuldmægtigen dertil.

Stk. 2. Har en patient, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, ingen nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig, der kan repræsentere patienten i personlige forhold, herunder helbredsforhold, kan sundhedspersonen gennemføre en påtænkt behandling, hvis en anden sundhedsperson, der har faglig indsigt på området, og som ikke tidligere har deltaget i eller skal deltage i behandlingen af den pågældende patient, giver sin tilslutning hertil.

Stk. 3. I de tilfælde, der er omfattet af stk. 2, kan sundhedspersonen dog uden inddragelse af en anden sundhedsperson gennemføre en påtænkt behandling, hvis behandlingen er af mindre indgribende karakter med hensyn til omfang og varighed.

Stk. 4. Skønner sundhedspersonen, at de nærmeste pårørende, værgen eller fremtidsfuldmægtigen, jf. stk. 1, forvalter samtykket på en måde, der åbenbart vil skade patienten eller behandlingsresultatet, kan sundhedspersonen gennemføre behandlingen, såfremt Styrelsen for Patientsikkerhed giver sin tilslutning hertil.

Øjeblikkeligt behandlingsbehov

§ 19. Hvis en patient, der midlertidigt eller varigt mangler evnen til at give informeret samtykke eller er under 15 år, befinder sig i en situation, hvor øjeblikkelig behandling er påkrævet for patientens overlevelse eller for på længere sigt at forbedre patientens chance for overlevelse eller for et væsentligt bedre resultat af behandlingen, kan en sundhedsperson indlede eller fortsætte en behandling uden samtykke fra patienten eller fra forældremyndighedens indehaver, nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig.

Patientens inddragelse

§ 20. En patient, der ikke selv kan give informeret samtykke, skal informeres og inddrages i drøftelserne af behandlingen, i det omfang patienten forstår behandlingssituationen, medmindre dette kan skade patienten. Patientens tilkendegivelser skal, i det omfang de er aktuelle og relevante, tillægges betydning.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved beslutninger om indgreb i selvbestemmelsesretten efter kapitel 6 a.

Sundhedspersonens ansvar

§ 21. Den sundhedsperson, der er ansvarlig for behandlingen, er forpligtet til at drage omsorg for, at

1) informeret samtykke indhentes efter §§ 15-17 og § 18, stk. 1,
2) der foreligger tilslutning fra en anden sundhedsperson efter § 18, stk. 2,
3) der foreligger tilslutning fra Styrelsen for Patientsikkerhed efter § 18, stk. 4, og
4) patienten informeres og inddrages i drøftelserne af behandlingen efter § 20.

Kapitel 6

Selvbestemmelse i særlige tilfælde

Reglernes anvendelse

§ 22. For bestemmelserne i dette kapitel finder §§ 15 og 16 om informeret samtykke, § 17 om mindreårige, § 20 om patientens inddragelse og § 21 om sundhedspersonens ansvar tilsvarende anvendelse. »§§ 18 og 19 finder ikke anvendelse for bestemmelserne i dette kapitel. § 17 om mindreårige finder ikke anvendelse for § 26 om livstestamenter.

Sultestrejke

§ 23. Hvis en patient utvivlsomt har iværksat en sultestrejke og patienten er informeret om sultestrejkens helbredsmæssige konsekvenser, må en sundhedsperson ikke afbryde denne.

Afvisning af at modtage blod

§ 24. En behandling, der indebærer transfusion af blod eller blodprodukter, må ikke indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke.

Stk. 2. Patientens afvisning af at modtage blod eller blodprodukter skal være givet i forbindelse med den aktuelle sygdomssituation og være baseret på information fra sundhedspersonen om de helbredsmæssige konsekvenser af at undlade tilførsel af blod eller blodprodukter ved behandlingen.

Stk. 3. Såfremt det strider mod en sundhedspersons etiske opfattelse at udføre en behandling uden anvendelse af blod eller blodprodukter, er vedkommende ikke forpligtet hertil, og patienten skal henvises til en anden sundhedsperson, medmindre der foreligger et tilfælde af påtrængende nødvendig lægehjælp, jf. § 42 i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

Behandling af uafvendeligt døende

§ 25. En uafvendeligt døende patient kan afvise behandling, der kun kan udskyde dødens indtræden.

Stk. 2. Såfremt en uafvendeligt døende patient ikke længere er i stand til at udøve sin selvbestemmelsesret, kan en sundhedsperson undlade at påbegynde eller fortsætte en livsforlængende behandling, jf. § 26, stk. 3.

Stk. 3. En uafvendeligt døende patient kan modtage de smertestillende, beroligende eller lignende midler, som er nødvendige for at lindre patientens tilstand, selv om dette kan medføre fremskyndelse af dødstidspunktet.

Livstestamenter

§ 26. Enhver, der er fyldt 18 år og ikke er under værgemål, der omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, jf. værgemålslovens § 5, kan oprette et livstestamente. I livstestamentet kan den pågældende udtrykke sine ønsker med hensyn til behandling, hvis vedkommende måtte komme i en tilstand, hvor selvbestemmelsesretten ikke længere kan udøves af patienten selv.

Stk. 2. I et livstestamente kan optages bestemmelser om, at

1) der ikke ønskes livsforlængende behandling i en situation, hvor testator er uafvendeligt døende, og
2) der ikke ønskes livsforlængende behandling i tilfælde af, at sygdom, fremskreden alderdomssvækkelse, ulykke, hjertestop el.lign. har medført så svær invaliditet, at testator varigt vil være ude af stand til at tage vare på sig selv fysisk og mentalt.

Stk. 3. Ved livsforlængende behandling forstås behandling, hvor der ikke er udsigt til helbredelse, bedring eller lindring, men alene til en vis livsforlængelse.

Stk. 4. Såfremt en sundhedsperson, i tilfælde hvor patienten ikke selv er i stand til at udøve sin selvbestemmelsesret, påtænker at iværksætte livsforlængende behandling af en uafvendeligt døende eller påtænker at fortsætte livsforlængende behandling i en situation som nævnt i stk. 2, nr. 2, skal sundhedspersonen kontakte Livstestamenteregisteret, jf. § 27, med henblik på at undersøge, om der foreligger et livstestamente.

Stk. 5. Testators ønske i medfør af stk. 2, nr. 1, er bindende for sundhedspersonen, medens et ønske efter stk. 2, nr. 2, er vejledende for sundhedspersonen og skal indgå i dennes overvejelser om behandling.

§ 27. Sundheds- og ældreministeren opretter et livstestamenteregister og fastsætter nærmere regler om livstestamenters oprettelse, udformning, registrering og tilbagekaldelse m.v.

Stk. 2. Sundheds- og ældreministeren fastsætter regler om gebyrer for registrering af livstestamenter.

Kapitel 6 a

Anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer og andre indgreb i selvbestemmelsesretten

Formålet med reglerne i dette kapitel

§ 27 a. Formålet med reglerne i dette kapitel er at give sundhedspersoner mulighed for at foretage indgreb i patienters selvbestemmelsesret med henblik på at kunne yde den bedst mulige omsorg og beskyttelse af patienten og for at sikre, at indgreb over for patienter sker inden for en nærmere fastsat retlig ramme.

Principper for indgreb i selvbestemmelsesretten

§ 27 b. Ethvert indgreb efter dette kapitel skal være så skånsomt og kortvarigt som muligt og stå i rimeligt forhold til formålet med indgrebet. Det mindst indgribende indgreb skal anvendes, hvis det er tilstrækkeligt til at opnå formålet. Alle indgreb skal udføres med størst mulig hensyntagen til den pågældende patient for at undgå unødige krænkelser og ulempe.

Stk. 2. Indgreb efter dette kapitel må ikke erstatte personlig pleje og omsorg.

Persongruppe

§ 27 c. Bestemmelserne i dette kapitel finder anvendelse på patienter, der er fyldt 15 år, som midlertidigt eller varigt mangler evnen til at give et informeret samtykke, og som er indlagt på en somatisk afdeling på et offentligt sygehus eller på et privat behandlingssted, som regionsrådet har indgået overenskomst eller driftsoverenskomst med, jf. § 75, stk. 2 og 3.

Personlige alarm- og pejlesystemer

§ 27 d. Overlægen kan med samtykke fra patientens nærmeste pårørende beslutte at anvende personlige alarm- og pejlesystemer på indlagte patienter, hvis det fremstår som den bedste løsning af hensyn til patientens sikkerhed. I de tilfælde, hvor patienten er under værgemål, kan samtykke gives af værgen. I de tilfælde, hvor en patient har afgivet en fremtidsfuldmagt, kan samtykke gives af fremtidsfuldmægtigen.

Stk. 2. Modsætter patienten sig i ord eller handling anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer, kan overlægen med samtykke fra patientens nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig beslutte at anvende personlige alarm- og pejlesystemer, når der er åbenbar risiko for, at patienten forlader sygehusafdelingen og derved risikerer at udsætte sig for personskade, og de personlige alarm- og pejlesystemer kan forebygge denne risiko.

Stk. 3. Det er en betingelse for værgens samtykke efter stk. 1 og 2, at værgemålet omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, jf. § 5 i værgemålsloven. Det er en betingelse for fremtidsfuldmægtigens samtykke efter stk. 1 og 2, at fremtidsfuldmagten omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, og at fremtidsfuldmagten bemyndiger fremtidsfuldmægtigen til at tage beslutninger herom.

Stk. 4. Har patienten ingen nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig, kan overlægen beslutte at anvende personlige alarm- og pejlesystemer efter betingelserne i stk. 2, hvis en anden læge, der har faglig indsigt på området, giver sin tilslutning dertil.

Stk. 5. Finder overlægen, at den nærmeste pårørende, værgen eller fremtidsfuldmægtigen forvalter samtykket på en måde, der åbenbart skader patientens interesser og helbred, kan overlægen beslutte at anvende personlige alarm- og pejlesystemer efter betingelserne i stk. 2, hvis en anden læge, der har faglig indsigt på området, giver sin tilslutning dertil.

Stk. 6. I overlægens fravær kan beslutninger efter stk. 1 og 2 og stk. 4 og 5 træffes af en anden læge med faglig indsigt på området. Overlægen skal snarest muligt tage stilling til denne beslutning.

Stk. 7. Sundheds- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om de i stk. 1 og 2 og stk. 4 og 5 nævnte personlige alarm- og pejlesystemer.

Tilbageholdelse og tilbageførsel

§ 27 e. Sundhedspersoner kan beslutte at foretage indgreb i selvbestemmelsesretten ved fysisk at tilbageholde en patient, der er ved at forlade sygehusafdelingen, eller for at føre vedkommende tilbage til sygehusafdelingen, når der er risiko for, at patienten ved at forlade sygehusafdelingen udsættes for at lide personskade, og øjeblikkelig tilbageholdelse eller tilbageførsel i det konkrete tilfælde er absolut påkrævet for at afværge denne risiko. Tilbageholdelse og tilbageførsel kan alene ske, såfremt patienten befinder sig på sygehusets område.

Stk. 2. Tilbageholdelse eller tilbageførsel efter stk. 1 må ikke gennemføres ved at fastspænde patienten, ligesom tilbageholdelse eller tilbageførsel ikke må medføre, at patienten låses inde.

Indberetningspligt

§ 27 f. Ethvert indgreb i selvbestemmelsesretten efter dette kapitel skal indberettes til det regionsråd, der er driftsansvarlig myndighed, eller som det private behandlingssted har indgået overenskomst eller driftsoverenskomst med. Indberetning skal tillige ske til de centrale sundhedsmyndigheder.

Stk. 2. Sundheds- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om indberetningspligten efter stk. 1.

§ 33. I sundhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1202 af 14. november 2014, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 383 af 27. april 2016, foretages følgende ændringer:

Kapitel 30

Sterilisation

§ 105. Enhver, der er fyldt 18 år, kan uden tilladelse blive steriliseret. Sterilisation af personer mellem 18 og 25 år må først foretages, 6 måneder efter at et tilbud om behandling er givet, jf. dog § 106. Den behandlende læge kan beslutte, at der kan ske sterilisation før fristens udløb, jf. 2. pkt., hvor særlige hensyn taler herfor.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke personer, der er omfattet af bestemmelserne i § 110 og § 111.

§ 106. En person med livmoder kan steriliseres, hvis det er nødvendigt at forebygge svangerskab for at afværge fare for personens liv eller for alvorlig og varig forringelse af dennes legemlige eller sjælelige helbred og denne fare udelukkende eller ganske overvejende er lægefagligt begrundet.

Stk. 2. Hvis betingelserne i stk. 1 er opfyldt, kan personens ægtefælle eller samlever i stedet få tilladelse til sterilisation, jf. dog § 107, stk. 3.

§ 107. Er betingelserne i § 105 eller § 106 ikke opfyldt, kan tilladelse til sterilisation gives, hvis

1) der på grund af arvelige anlæg hos ansøgeren eller dennes ægtefælle eller samlever er en sådan fare for, at eventuelle børn vil få en alvorlig legemlig eller sjælelig lidelse, at det må anses for ønskeligt at forebygge fødsler,
2) ansøgeren eller dennes ægtefælle eller samlever på grund af sindssygdom eller anden sjælelig lidelse, svag begavelse, grovere karakterafvigelser eller alvorlig legemlig lidelse er uegnet til at drage omsorg for børn på forsvarlig måde,
3) der af særlige grunde er betydelig fare for, at ansøgeren eller dennes ægtefælle eller samlever ikke kan gennemføre et fremtidigt svangerskab, eller at barnet ikke vil blive levedygtigt eller vil blive født med væsentlige beskadigelser eller
4) de forhold, hvorunder ansøgeren og dennes familie lever, gør det påkrævet at undgå barnefødsel. Ved afgørelsen tages hensyn til familiens helbredsmæssige, boligmæssige og økonomiske forhold samt antallet af hjemmeværende børn og til, om det må forventes, at flere børn vil medføre en væsentlig belastning af forholdene gennem forringelse af ansøgerens helbredstilstand, betydelig forøgelse af dennes arbejdsbyrde eller på anden måde.

Stk. 2. Ved afgørelsen af, om sterilisation kan tillades, skal der lægges særlig vægt på, om de forhold, der begrunder sterilisationen, kan antages at være af varig karakter. Der skal desuden lægges vægt på, om svangerskab kan forebygges hensigtsmæssigt på anden måde.

Stk. 3. Sterilisation af personer under 18 år må ikke tillades, medmindre ganske særlige forhold taler derfor.

Stk. 4. Styrelsen for Patientsikkerhed kan fastsætte nærmere regler for sterilisation efter stk. 1-3.

Kapitel 31

Samråd og ankenævn for sterilisation

§ 108. Sager efter § 106, stk. 2, og §§ 107, 110 og 111 afgøres af de samråd, der er oprettet i henhold til § 97.

Stk. 2. Et samråds afgørelse kan indbringes for det ankenævn, der er oprettet i henhold til § 97.

Stk. 3. Samrådet tiltrædes af en særlig beskikket dommer ved behandlingen af en ansøgning fra en person, der

1) er under 18 år,
2) er undergivet foranstaltninger i henhold til straffelovens §§ 68-70 eller
3) mod sin vilje er indlagt eller tilbageholdt på et regionalt sygehus i medfør af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

Stk. 4. Tilladelse kan kun gives, hvis der er enighed herom i samrådet eller ankenævnet.

Stk. 5. Sundheds- og ældreministeren beskikker dommere og stedfortrædere for disse efter stk. 3. Beskikkelsen gælder for 4 år ad gangen og kan omfatte flere samråd.

Kapitel 32

Fremgangsmåden

§ 109. Anmodning om sterilisation skal fremsættes af den, på hvem indgrebet skal foretages, jf. dog § 110.

§ 110. Er den, som har fremsat anmodning om sterilisation efter § 109 på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, alvorligt svækket helbred eller af anden grund varigt eller for længere tid ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan samrådet efter anmodning fra en særligt beskikket værge tillade sterilisation, når omstændighederne taler derfor. For beskikkelsen af denne værge finder bestemmelsen i værgemålslovens § 50 tilsvarende anvendelse. Samrådets afgørelse kan indbringes for ankenævnet af den, på hvem indgrebet skal foretages, og af værgen.

§ 111. Er den, på hvem indgrebet skal foretages, en person under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, er den pågældende sindssyg eller hæmmet psykisk udviklet, eller findes det i øvrigt på grund af ansøgerens sjælelige tilstand, herunder svag begavelse, betænkeligt, at denne på egen hånd anmoder om sterilisation, kan samrådet tillade sterilisation efter anmodning fra den pågældende og forældremyndighedens indehaver eller en særligt beskikket værge. For beskikkelsen af værgen finder bestemmelsen i værgemålslovens § 50 tilsvarende anvendelse. Samrådets afgørelse kan indbringes for ankenævnet af ansøgeren, forældremyndighedens indehaver og værgen.

§ 112. Anmodning om sterilisation fremsættes over for en læge eller over for et regionsråd.

Stk. 2. Hvis betingelserne i § 105 eller § 106, stk. 1, er opfyldt, uden at der foreligger omstændigheder som nævnt i § 110 eller § 111, henviser lægen eller regionsrådet den pågældende til sterilisationsbehandling. I modsat fald skal lægen forelægge anmodningen med sin udtalelse for regionsrådet.

Stk. 3. Såfremt en anmodning om sterilisation fremsættes i medfør af §§ 110 eller 111, skal den, som indgrebet søges foretaget på, forud for samrådets behandling af ansøgningen, jf. § 108, tilbydes et samtaleforløb af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Sundheds- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om samtaleforløbet efter stk. 3.

§ 113. Den, på hvem indgrebet skal foretages, skal af en læge vejledes om indgrebets beskaffenhed og direkte følger og om den risiko, der må antages at være forbundet med indgrebet. Det samme gælder den, der skal fremsætte anmodning efter § 110 eller tiltræde anmodningen efter § 111.

§ 114. Sundheds-og ældreministeriet fastsætter regler om anmodning om sterilisation og om behandling af sager herom.

Lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile

Kapitel 1

Lovens formål, anvendelsesområde m.v.

Formål

§ 1. Formålet med loven er at

1) sikre den bedst mulige behandling, omsorg og beskyttelse af patienten med udgangspunkt i den enkeltes behov og under hensyn til den enkelte patients værdighed,

2) sikre, at iværksættelse og gennemførelse af tvang efter denne lov sker i overensstemmelse med grundlæggende retssikkerhedsprincipper, og

3) begrænse tvang og indgreb i den personlige frihed over for den enkelte patient til det absolut nødvendige.

Stk. 2. Ved tvang forstås i denne lov anvendelse af foranstaltninger, som en patient i ord eller handling modsætter sig. Tvang kan bestå af tvangsbehandling efter kapitel 2 og tvangsindgreb efter kapitel 3.

Lovens stedlige anvendelsesområde

§ 2. Loven finder anvendelse inden for sundhedsvæsenet eller andre steder, hvor der udføres sundhedsfaglig virksomhed af sundhedspersoner.

Persongruppe

§ 3. Loven finder anvendelse på patienter, der er fyldt 15 år, og som varigt mangler evnen til at give informeret samtykke til behandling, jf. § 18 i sundhedsloven.

Stk. 2. Loven gælder ikke for patienter, der er omfattet af reglerne i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien.

Kapitel 2

Tvangsbehandling

Betingelser for tvangsbehandling

§ 4. En læge eller tandlæge kan beslutte at tvangsbehandle en patient, som i ord eller handling modsætter sig en sundhedsfaglig behandling, jf. sundhedslovens § 5, som en værge, en nærmeste pårørende eller en fremtidsfuldmægtig har givet samtykke til efter § 18, stk. 1, i sundhedsloven, eller som en anden sundhedsperson med faglig indsigt på området eller Styrelsen for Patientsikkerhed har givet sin tilslutning til efter § 18, stk. 2 og 4, i sundhedsloven, hvis

1) en undladelse af at behandle patienten ud fra en sundhedsfaglig vurdering vil føre til væsentlig forringelse af patientens helbred eller sundhedstilstand,

2) behandlingen anses for nødvendig for at forhindre denne væsentlige forringelse og

3) det efter en helhedsvurdering fremstår som den bedste løsning for patienten at gennemføre behandlingen.

Stk. 2. Det er en betingelse for beslutninger om tvangsbehandling efter stk. 1, at patientens værge, nærmeste pårørende eller fremtidsfuldmægtig giver samtykke til, at behandlingen kan gennemføres ved tvang, eller at en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området, som ikke tidligere har deltaget i eller skal deltage i behandlingen af den pågældende patient, giver sin tilslutning dertil.

Stk. 3. Beslutninger om tvangsbehandling efter stk. 1 skal vedrøre en konkret og aktuel behandling. Beslutninger er gyldige i den periode, der er nødvendig for behandlingen, dog højst i 4 måneder.

Principper for tvangsbehandling

§ 5. Den læge eller tandlæge, der træffer beslutning om tvangsbehandling, skal inddrage patienten i beslutningen og underrette patienten om den trufne beslutning og dens nærmere indhold, baggrund og formål.

Stk. 2. Forinden der træffes beslutning om tvangsbehandling, og forinden tvangsbehandling iværksættes, skal tillidsskabende tiltag være forsøgt, og patienten skal forinden være forsøgt motiveret til frivilligt at medvirke til behandlingen.

Stk. 3. Tvangsbehandlingen skal afbrydes straks, hvis lovens betingelser ikke længere er opfyldt.

Stk. 4. Beslutninger om tvangsbehandling efter § 4 skal overholde tilkendegivelser i patientens livstestamente, jf. sundhedslovens § 26.

Kapitel 3

Tvangsindgreb med henblik på at gennemføre tvangsbehandling

Betingelser for tvangsindgreb

§ 6. Tvangsbehandling kan gennemføres ved anvendelse af tvangsindgreb efter dette kapitel, hvis tvangsindgrebet er nødvendigt for at gennemføre tvangsbehandlingen.

Stk. 2. Det er en betingelse for beslutninger om tvangsindgreb, at patientens værge, nærmeste pårørende eller fremtidsfuldmægtig giver samtykke til tvangsindgrebet, eller at en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området, som ikke tidligere har deltaget i eller skal deltage i behandlingen af den pågældende patient, giver sin tilslutning dertil.

Stk. 3. Beslutninger om tvangsindgreb er gyldige i den periode, der er nødvendig for at gennemføre den tvangsbehandling, der er besluttet efter § 4, dog højst i 4 måneder.

Stk. 4. Der kan træffes beslutning om samtidig anvendelse af flere tvangsindgreb.

Kapitel 5 Principper for tvangsindgreb

§ 7. Ethvert tvangsindgreb efter dette kapitel skal være så skånsomt og kortvarigt som muligt og stå i rimeligt forhold til formålet med indgrebet. Det mindst indgribende indgreb skal anvendes, hvis det er tilstrækkeligt til at opnå formålet. Alle indgreb skal udføres med størst mulig hensyntagen til den pågældende patient for at undgå unødige krænkelser og ulemper.

Stk. 2. Tvangsindgreb må ikke erstatte personlig pleje og omsorg.

Stk. 3. Forinden der træffes beslutning om tvangsindgreb, og forinden tvangsindgreb iværksættes, skal tillidsskabende tiltag være forsøgt.

Fysisk fastholdelse

§ 8. Den læge eller tandlæge, der efter § 4 har besluttet at tvangsbehandle patienten, kan beslutte fysisk at fastholde patienten, hvis betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt.

Stk. 2. Der må ikke anvendes hjælpemidler og remedier til fastholdelsen.

Beroligende medicin

§ 9. Den læge eller tandlæge, der efter § 4 har besluttet at tvangsbehandle patienten, kan beslutte at give patienten et beroligende lægemiddel, hvis betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt.

Stk. 2. Beroligende lægemidler må ikke anvendes af ordenshensyn.

Tvangsindlæggelse

§ 10. Den læge eller tandlæge, der efter § 4 har besluttet at tvangsbehandle patienten, kan beslutte, jf. dog stk. 6, at en patient skal tvangsindlægges, hvis betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt. Tvangsindlæggelse kan alene ske på et offentligt sygehus.

Stk. 2. I forbindelse med sin beslutning om at tvangsindlægge patienten udfærdiger lægen eller tandlægen en erklæring herom. Erklæringen skal basere sig på lægens eller tandlægens undersøgelse af behovet for at tvangsindlægge patienten. Erklæringen må ikke være udstedt af en læge eller tandlæge, der er ansat på den sygehusafdeling, hvor tvangsindlæggelsen skal finde sted, eller være udstedt af en læge eller tandlæge, der er inhabil i henhold til forvaltningslovens § 3.

Stk. 3. Lægens eller tandlægens undersøgelse efter stk. 2, 2. pkt., skal være foretaget inden for de seneste 7 dage forud for tvangsindlæggelsen.

Stk. 4. Politiet træffer bestemmelse om tvangsindlæggelsens iværksættelse og gennemførelse heraf.

Stk. 5. Den læge eller tandlæge, der beslutter, at patienten skal tvangsindlægges, skal så vidt muligt være til stede ved tvangsindlæggelsens gennemførelse, indtil politiet forlader stedet sammen med den patient, der skal tvangsindlægges. Iværksættes tvangsindlæggelsen ikke i umiddelbar forlængelse af lægens eller tandlægens undersøgelse, underretter politiet lægen eller tandlægen om tidspunktet for gennemførelsen af tvangsindlæggelsen.

Stk. 6. Overlægen eller overtandlægen på den afdeling, hvor patienten tvangsindlægges, træffer endelig beslutning om, hvorvidt tvangsindlæggelse skal ske. Overlægen eller overtandlægen skal i den forbindelse påse, om betingelserne i § 4 og § 6, stk. 1 og 2, er opfyldt.

Stk. 7. I overlægens eller overtandlægens fravær kan beslutninger efter stk. 6 tages af en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området. Overlægen eller overtandlægen skal snarest muligt tage stilling til den anden læges eller tandlæges beslutning.

Stk. 8. Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om indholdet af de erklæringer, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 9. Sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren regler om politiets opgaver i forbindelse med tvangsindlæggelserne.

Gennemførelse af personlig hygiejne på tvangsindlagte patienter

§ 11. Overlægen eller overtandlægen kan beslutte, at en patient, der er tvangsindlagt efter § 10, og som ikke selv er i stand til at varetage nødvendig personlig hygiejne, skal have foretaget personlig hygiejne under anvendelse af tvang, hvis dette er nødvendigt af hensyn til patienten selv eller af hensyn til medpatienter eller personale.

Stk. 2. I overlægens eller overtandlægens fravær kan beslutninger efter stk. 1 tages af en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området. Overlægen eller overtandlægen skal snarest muligt tage stilling til den anden læges eller tandlæges beslutning.

Tilbageholdelse og tilbageførsel

§ 12. Overlægen eller overtandlægen kan beslutte, at en patient, der er tvangsindlagt på et offentligt sygehus, skal tilbageholdes på sygehusafdelingen, hvis patientens fortsatte indlæggelse er nødvendig for at gennemføre tvangsbehandlingen.

Stk. 2. Overlægen eller overtandlægen kan efter betingelserne i § 6, stk. 1 og 2, beslutte, at en patient, som er tvangsindlagt, skal føres tilbage til afdelingen, hvis patienten har forladt afdelingen.

Stk. 3. Overlægen eller overtandlægen kan beslutte, at en patient, der ikke er tvangsindlagt efter § 10, skal tilbageholdes eller tilbageføres, hvis betingelserne for tvangsindlæggelse, jf. § 10, er opfyldt, og hvis patientens fortsatte indlæggelse er nødvendig for at gennemføre tvangsbehandlingen.

Stk. 4. I overlægens eller overtandlægens fravær kan beslutninger efter stk. 1-3 tages af en anden læge eller tandlæge med faglig indsigt på området. Overlægen eller overtandlægen skal snarest muligt tage stilling til den anden læges eller tandlæges beslutning.

Stk. 5. Sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med tilbageholdelse og tilbageførsel efter stk. 1-4. Sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren nærmere regler om politiets medvirken hertil.

Obligatorisk efterprøvelse

§ 13. Overlægen eller overtandlægen har ansvaret for, at patienten ikke tvangsindlægges efter § 10 og ikke tilbageholdes og tilbageføres efter § 12 i videre omfang end nødvendigt for at gennemføre den besluttede tvangsbehandling.

Stk. 2. Overlægen eller overtandlægen skal, henholdsvis 3, 10, 20 og 30 dage efter at tvangsindgreb efter §§ 10 og 12 blev iværksat, og herefter mindst hver fjerde uge, så længe tvangsindgrebene opretholdes, påse, om betingelserne for tvangsindgrebene fortsat er opfyldt. Finder overlægen eller overtandlægen, at betingelserne for tvangsindgrebene efter §§ 10 og 12 ikke længere er opfyldt, skal de straks bringes til ophør.

Kapitel 4

Delegation af beslutninger

§ 14. Beslutninger, som en læge eller tandlæge kan træffe efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, § 11, stk. 1, og § 12, stk. 1-3, kan ikke delegeres til andre sundhedspersoner.

Stk. 2. Lægen eller tandlægen kan delegere gennemførelsen af tvangsbehandlingen, jf. § 4, efter reglerne i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og regler udstedt i medfør heraf.

Stk. 3. Lægen eller tandlægen kan lade andre sundhedspersoner gennemføre tvangsindgreb efter kapitel 3.

Tvangsprotokol og indberetning

Tvangsprotokol

§ 15. Lægens eller tandlægens beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal tilføres en tvangsprotokol med angivelse af beslutningens indhold og begrundelsen derfor. Resultatet af overlægens eller overtandlægens obligatoriske efterprøvelse efter § 13, stk. 2, skal tilføres tvangsprotokollen.

Stk. 2. Enhver anvendelse af tvang på baggrund af lægens eller tandlægens beslutning efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal tilføres en tvangsprotokol med angivelse af tvangens nærmere indhold.

Stk. 3. Kopi af tvangsprotokollen skal indgå i patientjournalen.

Stk. 4. Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om tvangsprotokollen.

Indberetning

§ 16. Lægens og tandlægens beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal indberettes til Sundhedsdatastyrelsen.

Stk. 2. Sundhedsdatastyrelsen stiller de indberettede oplysninger til rådighed for det regionsråd eller den kommunalbestyrelse, der er driftsansvarlig myndighed eller har ansvaret for at yde tilskud til eller tilbyde den pågældende behandling, som tvangen foretages i forbindelse med, til brug for regionsrådets og kommunalbestyrelsens overvågning af anvendelsen af tvang.

Stk. 3. Sundhedsdatastyrelsen stiller endvidere oplysningerne til rådighed for Styrelsen for Patientsikkerhed til brug for styrelsens tilsyn med sundhedsområdet efter sundhedsloven og til opsamling af viden til brug for læring i sundhedsvæsenet.

Stk. 4. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om indberetningspligten efter stk. 1 og om Sundhedsdatastyrelsens pligt til at stille data til rådighed for regionsråd og kommunalbestyrelser efter stk. 2 og for Styrelsen for Patientsikkerhed efter stk. 3.

Kapitel 6

Klager til Tvangsbehandlingsnævnet

§ 17. Den læge eller tandlæge, der træffer beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal vejlede den nærmeste pårørende, værgen eller fremtidsfuldmægtigen, som samtykker til tvangen, om mulighederne for at indbringe klage for Tvangsbehandlingsnævnet, jf. § 4 i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

Stk. 2. Den læge eller tandlæge, der træffer beslutning om anvendelse af tvang efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, skal efter anmodning fra patienten, dennes pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig indbringe klager over beslutninger herom for Tvangsbehandlingsnævnet.

Stk. 3. Klager til Tvangsbehandlingsnævnet over beslutninger truffet efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, har opsættende virkning.

Kapitel 7

Ikrafttræden, ændring af anden lovgivning m.v.

§ 18. Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

§ 19. I lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, jf. lovbekendtgørelse nr. 84 af 17. januar 2017, som ændret ved § 41 i lov nr. 620 af 8. juni 2016, lov nr. 238 af 15. marts 2017, § 4 i lov nr. 113 af 31. januar 2017 og § 16 i lov nr. 285 af 29. marts 2017, foretages følgende ændringer:

1. *§ 4* ophæves, og i stedet indsættes:

»**§ 3 a.** Klager efter §§ 1 og 2 skal være indgivet inden 2 år efter det tidspunkt, hvor klageren var eller burde være bekendt med det forhold, der klages over. Klager skal dog senest indgives 5 år efter den dag, hvor klageforholdet har fundet sted. Der kan ikke dispenseres fra de nævnte klagefrister.

Stk. 2. Er klagen omfattet af § 2, stk. 1, 2. pkt., forlænges fristerne i stk. 1 svarende til perioden fra indgivelse af klagen efter § 1, til Styrelsen for Patientsikkerheds afgørelse forelå.

Klager over beslutninger om anvendelse af tvang

§ 4. Tvangsbehandlingsnævnet, jf. §§ 16 a-16 d, behandler klager over beslutninger truffet efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile.

Stk. 2. Tvangsbehandlingsnævnet træffer afgørelse om, hvorvidt kriterierne for beslutninger truffet efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile var opfyldt på det tidspunkt, hvor beslutningen blev truffet.

§ 4 a. Klager efter § 4 skal være indgivet inden 2 år efter det tidspunkt, hvor klageren var eller burde være bekendt med det forhold, der klages over. Klage skal dog senest indgives 5 år efter den dag, hvor klageforholdet har fundet sted. Der kan ikke dispenseres fra de nævnte klagefrister.«

2. I *§ 10 a, stk. 1, 1. pkt.,* indsættes efter »§ 2, stk. 1,«: »§ 4, stk. 1,«.

3. Efter § 16 indsættes før overskriften før § 17:

»Tvangsbehandlingsnævnet

§ 16 a. Sundhedsministeren nedsætter Tvangsbehandlingsnævnet, der i sin virksomhed er uafhængigt af instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse.

Stk. 2. Tvangsbehandlingsnævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med Tvangsbehandlingsnævnet dettes forretningsorden, herunder regler om formandens adgang til at træffe afgørelse i sager, der ikke skønnes at give anledning til tvivl.

Stk. 4. Styrelsen for Patientsikkerhed stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet.

§ 16 b. Tvangsbehandlingsnævnet består af 1 formand og et antal beskikkede medlemmer, jf. stk. 2-5.

Stk. 2. Sundhedsministeren udpeger nævnets formand, der skal være jurist.

Stk. 3. Sundhedsministeren beskikker et af ministeren fastsat antal medlemmer efter indstilling fra Danske Patienter, Danske Handicaporganisationer, Lægeforeningen og Tandlægeforeningen. Der beskikkes lige mange medlemmer fra hver af de i 1. pkt. nævnte organisationer.

Stk. 4. Formanden udpeges og medlemmerne beskikkes af sundhedsministeren for en periode af 4 år, og de kan samtidig være formand, næstformand eller medlemmer af Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn eller det Psykiatriske Ankenævn. Udtræder formanden eller et medlem i perioden, udpeges eller beskikkes en ny formand eller et nyt medlem for den resterende del af perioden. Ministeren udpeger eller beskikker efter reglerne i 1. pkt. stedfortrædere for formanden og medlemmerne. Genudpegning og genbeskikkelse kan finde sted.

Stk. 5. Formanden beslutter, hvilke beskikkede medlemmer der skal deltage i nævnets afgørelse af den enkelte sag. Der skal dog altid deltage 1 medlem fra enten Danske Patienter eller Danske Handicaporganisationer og 1 medlem fra enten Lægeforeningen eller Tandlægeforeningen.

§ 16 c. Indbringes en sag for Tvangsbehandlingsnævnet, skal den læge eller tandlæge, som har truffet beslutning efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, fremsende sagens akter, herunder en udskrift af tvangsprotokollen, jf. § 15, stk. 1, i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, kopi af journalen for det pågældende behandlingsforløb og en erklæring om den besluttede tvang, samt udfylde et klageskema udfærdiget af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Stk. 2. Tvangsbehandlingsnævnet drager selv omsorg for sagens oplysning og træffer bestemmelse om tilvejebringelse af eventuelle yderligere erklæringer m.v. Reglerne i § 12, stk. 1-3 og stk. 4, 1.-3. pkt., finder tilsvarende anvendelse på Tvangsbehandlingsnævnets behandling af sager efter § 4. Årsrapporten fra Tvangsbehandlingsnævnet sendes endvidere til Folketingets § 71-tilsyn.

Stk. 3. Tvangsbehandlingsnævnet skal træffe afgørelse i klagesager inden 14 hverdage efter klagens modtagelse i sager, der vedrører beslutninger truffet efter § 4, § 6, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1, § 10, stk. 1 og 6, og § 12, stk. 1-3, i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, som på tidspunktet for klagens indgivelse fortsat har gyldighed. I sager, som vedrører beslutninger om tvang, som ikke længere er gyldige, skal Tvangsbehandlingsnævnet træffe afgørelse snarest muligt.

Stk. 4. Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om indholdet af de erklæringer, der er nævnt i stk. 1, og om lægens og tandlægens pligt til medvirken ved oplysning af sagen efter stk. 1.

§ 16 d. Tvangsbehandlingsnævnet skal efter anmodning fra patienten, dennes nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelser samt tilbageholdelse og tilbageførsel, jf. §§ 10 og 12 i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a.«

4. I *§ 18, stk. 1, 1. pkt.,* ændres »patientklagesystemet og Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn.« til: »patientklagesystemet, Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn og Tvangsbehandlingsnævnet.«

§ 20. I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1257 af 13. oktober 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 1721 af 27. december 2016, lov nr. 1725 af 27. december 2016, § 4 i lov nr. 80 af 24. januar 2017, § 1 i lov nr. 203 af 28. februar 2017 og § 42 i lov nr. 426 af 3. maj 2017, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 469, stk. 1, 2. pkt.,* indsættes efter »lov om anvendelse af tvang i psykiatrien«: »samt sager om tvangsindlæggelse, tilbageholdelse og tilbageførsel efter §§ 10 og 12 i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile«, og »psykiatriske« udgår.

2. I *§ 469, stk. 4, 3. pkt.,* indsættes efter »lov om anvendelse af tvang i psykiatrien«: »samt sager om tvangsindlæggelse, tilbageholdelse og tilbageførsel efter §§ 10 og 12 i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile«, og efter »psykiatriske patientklagenævns« indsættes: »eller Tvangsbehandlingsnævnets«.

§ 21. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men §§ 1-19 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 8. juni 2017

Uddrag af serviceloven

Kapitel 15

Formål

§ 81. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Formålet med indsatsen er

1) at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres,
2) at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder,
3) at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje og
4) at yde en helhedsorienteret indsats med servicetilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter denne lov.

§ 81 a. Kommunalbestyrelsen skal i et møde træffe beslutning om samt offentliggøre en værdighedspolitik, der beskriver de overordnede værdier og prioriteringer for personlig hjælp, omsorg og pleje m.v., som ydes efter lov om social service til personer over folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension.

Stk. 2. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om kommunalbestyrelsens forpligtelser efter stk. 1.

§ 82. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter denne lov i overensstemmelse med formålet, jf. § 81, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

§ 108. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis.

Stk. 2. Personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen.

Stk. 3. Retten til frit valg efter stk. 2 omfatter ret til, at ens ægtefælle, samlever eller registrerede partner fortsat kan indgå i husstanden. Hvis en person ønsker, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstanden, skal det tilbud, der gives efter stk. 1, være egnet til to personer. Hvis den pågældende person med handicap eller sindslidelse, jf. stk. 2, dør, har den efterlevende person ret til at blive boende.

Stk. 4. Har en borger ophold i et tilbud efter stk. 1, kan kommunalbestyrelsen gøre en afgørelse om visitation til en særlig plads på psykiatrisk afdeling, jf. § 42 b, stk. 1, i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, betinget af, at borgeren samtykker i opsigelse af borgerens bolig i tilbuddet efter stk. 1.

Stk. 5. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse nærmere regler om betingelserne for at få tilbud om boform efter stk. 2, og i hvilket omfang bestemmelsen i stk. 2 skal finde anvendelse for personer, der optages i et bestemt botilbud uden samtykke efter § 129 a.

Stk. 6. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse nærmere regler om pligt for en region eller en eller flere kommuner til at modtage personer med bopæl på Færøerne og personer med bopæl i Grønland i boformer, der er omfattet af stk. 1.

Stk. 7. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om særlige sikkerhedsforanstaltninger i boformer, der er omfattet af stk. 1, og om pligt for en region eller en eller flere kommuner til at modtage personer i de boformer, der er omfattet af stk. 1, når disse personer

1) efter retskendelse skal underkastes mentalundersøgelse,
2) i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse, eller
3) som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.

Afsnit VII

Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne

Kapitel 24

Magtanvendelse

§§ 123-123 d. (Ophævet)

Anvendelsesområde

§ 124. Formålet med bestemmelserne i dette afsnit er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. Disse indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.

Stk. 2. Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal kommunen foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.

Stk. 3. Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Stk. 4. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødig krænkelse eller ulempe.

Stk. 5. Indgreb efter § 126 kan udføres af ansatte i tilbud, der drives af regionen eller af de private leverandører, der efter kommunal visitation yder service over for den pågældende, jf. § 124 a. Det påhviler kommunalbestyrelsen at vejlede private leverandører af service om betingelserne for at foretage indgreb i medfør af § 126, herunder om kravet om indberetning, jf. § 136. I tilbud etableret af regionsrådet påhviler vejledningsforpligtelsen efter 2. pkt. regionsrådet.

§ 124 a. Bestemmelserne i §§ 124-137 gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 125-129 a. Det er en forudsætning, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne.

Alarmsystemer

§ 125. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person i en afgrænset periode, når

1) der er risiko for, at personen ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide personskade, og
2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko.

Stk. 2. For personer, hvor den nedsatte funktionsevne, jf. § 124 a, er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende, kan anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer iværksættes, medmindre den pågældende modsætter sig dette. Hvis personen modsætter sig anvendelsen af et personligt alarm- eller pejlesystem, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om anvendelse heraf, jf. stk. 1. Afgørelsen efter 2. pkt. kan gøres tidsubegrænset.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende særlige døråbnere ved yderdøre for en eller flere personer i en afgrænset periode, når

1) der er nærliggende risiko for, at en eller flere personer ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko og
3) lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.

Stk. 4. Hvis foranstaltninger efter stk. 3 iværksættes, skal der af hensyn til beboernes frie færden opsættes en døralarm, som sikrer, at beboere, der ikke selv kan betjene den særlige døråbner, får den nødvendige hjælp hertil. Beboere, der er omfattet af foranstaltningen efter stk. 3, vil således alene kunne tilbageholdes, hvis bestemmelsen i § 127 samtidig hermed finder anvendelse.

Fastholdelse m.v.

§ 126. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når

1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

§ 126 a. Kommunalbestyrelsen kan undtagelsesvis for en afgrænset periode træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage omsorgspligten, jf. § 82, stk. 1, i personlig hygiejne-situationer. Det skal samtidig gennem handleplanen, jf. § 136, stk. 2, søges sikret, at magtanvendelse i personlig hygiejne-situationer i fremtiden kan undgås.

Tilbageholdelse i boligen

§ 127. Under samme betingelser som i § 125, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person for at forhindre denne i at forlade boligen eller for at føre denne tilbage til boligen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode tilbageholdelse i boligen kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Anvendelse af stofseler

§ 128. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Optagelse i særlige botilbud uden samtykke

§ 129. Kommunalbestyrelsen kan, jf. § 131, indstille til statsforvaltningen at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, jf. dog stk. 2, skal optages i et bestemt botilbud efter denne lov, botilbud i boliger opført efter den nu ophævede lov nr. 378 af 10. juni 1987 om boliger for ældre og personer med handicap, friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller botilbud efter lov om almene boliger m.v., når

1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og
5) det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Stk. 2. For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124 a, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, hvis kommunalbestyrelsens indstilling tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, når

1) ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
2) det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i ganske særlige tilfælde indstille til statsforvaltningen, at der træffes afgørelse om, at en person, der er optaget i et botilbud som nævnt i stk. 1, og som mangler evnen til at give informeret samtykke, kan flyttes til en anden tilsvarende bolig, hvor omsorgen for personen kan varetages, selv om betingelserne i stk. 1, nr. 1-5, ikke er opfyldt, hvis det skønnes at være i den pågældendes egen interesse, herunder af hensyn til mulighederne for, at den pågældende kan bevare tilknytning til sine pårørende.

Stk. 4. Det skal indgå i kommunalbestyrelsens vurdering efter stk. 1 og 2, hvis en eventuel ægtefælle, samlever eller anden pårørende ikke længere kan varetage den nødvendige hjælp til og opsyn med den pågældende.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 2 vil kunne påklages til statsforvaltningen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kan kommunalbestyrelsens indstilling ikke tiltrædes af den værge, statsforvaltningen har beskikket, jf. § 131, indstiller kommunalbestyrelsen til statsforvaltningen at træffe afgørelse om optagelse eller flytning til et bestemt botilbud efter stk. 2.

Optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke ved væsentlig fare for andre eller særligt truende eller særligt chikanerende adfærd

§ 129 a. Kommunalbestyrelsen kan indstille til statsforvaltningen at træffe afgørelse om, at en person med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse, der modsætter sig flytning, eller som mangler evnen til at give informeret samtykke heri, i særlige tilfælde skal optages i et bestemt botilbud efter denne lovs § 108, når

1) den pågældende er til væsentlig fare for eller udviser en særligt truende eller en særligt chikanerende adfærd over for øvrige beboere eller personale,
2) det er uforsvarligt over for øvrige beboere eller personalets sikkerhed ikke at sørge for flytning,
3) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet og
4) det kan godtgøres, at det nye botilbud er bedre egnet til at imødekomme den pågældendes støttebehov.

Sagsbehandling, administration m.v.

§ 130. Som grundlag for kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 125, 126 a, 127 og 128 skal der foreligge

1) den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte funktionsevne,
2) oplysninger om den socialpædagogiske hjælp og pleje efter kapitel 16, der har været iværksat før den påtænkte afgørelse om iværksættelse af foranstaltningerne,
3) oplysninger om den forventede periode, i hvilken foranstaltningerne vil være nødvendige, og
4) pårørendes og en eventuel værges bemærkninger til de påtænkte foranstaltninger.

Statsforvaltningens afgørelser om optagelse i særlige botilbud uden samtykke

§ 131. Statsforvaltningen træffer afgørelse om optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter § 129 efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Statsforvaltningens afgørelse skal træffes senest 2 uger efter modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.

Stk. 2. Indstillingen skal indeholde en redegørelse for

1) grundlaget for, at betingelserne i § 129 anses for opfyldt,
2) den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte funktionsevne,
3) den hjælp og pleje efter kapitel 16, der har været iværksat eller har været tilbudt den pågældende eller familien, før indstilling om optagelse i et særligt botilbud blev besluttet,
4) indretningen af den nye bolig og den personlige hjælp, pleje og støtte m.v., som herefter vil kunne stilles til rådighed, og
5) personens egne samt de pårørendes og den eventuelle værges bemærkninger til flytningen, herunder hvorvidt de klageberettigede efter § 134, stk. 3, kan tiltræde kommunalbestyrelsens indstilling.

Stk. 3. En ægtefælle eller anden nærtstående person, der deler bolig med den person, som sagen vedrører, er berettiget til at klage over kommunalbestyrelsens afslag på at indstille til optagelse i særlige botilbud efter denne bestemmelse. Klagen kan indbringes for statsforvaltningen, men ikke for anden administrativ klagemyndighed. Reglerne i §§ 66-69, § 70, 1. pkt., og § 74 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område finder anvendelse ved indbringelse af klager for statsforvaltningen.

Stk. 4. Har den pågældende ikke allerede en værge, skal kommunalbestyrelsen, når der indstilles til flytning, anmode statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Stk. 5. Kommunen kan om fornødent anmode om bistand af politiet til at gennemføre en afgørelse om flytning.

§ 131 a. Statsforvaltningen træffer efter indstilling fra kommunalbestyrelsen afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud efter § 129 a. Statsforvaltningen skal træffe afgørelse senest 2 uger efter modtagelsen af kommunalbestyrelsens indstilling.

Stk. 2. Indstillingen skal indeholde en redegørelse for

1) grundlaget for, at betingelserne i § 129 a anses for opfyldt,
2) den nødvendige faglige dokumentation for sindslidelsen og den deraf følgende betydelige og varigt nedsatte psykiske funktionsevne,
3) den nødvendige dokumentation for, at den pågældende er til væsentlig fare for eller udviser en særligt truende eller en særligt chikanerende adfærd, og denne adfærds indvirkning på øvrige beboere eller personale,
4) den hjælp, den socialpædagogiske bistand og de øvrige indsatser efter lovens afsnit V, der har været iværksat eller tilbudt den pågældende for at forebygge vedkommendes farlige, truende eller chikanerende adfærd, før indstilling om optagelse i et bestemt botilbud blev besluttet,
5) indretningen af den nye bolig og personlige hjælp, pleje og støtte m.v., som herefter vil kunne stilles til rådighed, og
6) personens egne, de pårørendes og den eventuelle værges bemærkninger til flytningen, herunder hvorvidt de klageberettigede efter § 134, stk. 3, kan tiltræde kommunalbestyrelsens indstilling.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med indstillingen vurdere, om der er behov for at anmode Statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan om fornødent anmode om bistand af politiet til at gennemføre en afgørelse om flytning.

Advokatbistand

§ 132. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personen under sagen får bistand fra en advokat til at varetage sine interesser i sager om

1) tilbageholdelse i boligen m.v. efter § 127 mod den pågældendes vilje eller
2) optagelse i særlige botilbud efter § 129, stk. 1, og § 129 a.

Stk. 2. Myndigheden betaler udgifterne til advokaten, der modtager salær og godtgørelse for udlæg efter samme regler, som gælder i de tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. kapitel 31 i retsplejeloven.

Klage til Ankestyrelsen

§ 133. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 125, 126, 126 a, 127, 128 og 137 b og § 137 c, stk. 2, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Klager over indgreb efter § 126, som udføres af private leverandører, ansatte i regionale tilbud eller private leverandører i tilbud etableret af regionsrådet, kan indgives efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. stk. 1. Klagen indsendes til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kommunalbestyrelsen vurderer klagen efter § 66 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 3. En ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over kommunalbestyrelsens beslutning, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage.

§ 134. Statsforvaltningens afgørelser efter § 131 om optagelse i bestemte botilbud efter §§ 129 og 129 a kan indbringes for Ankestyrelsen, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Stk. 2. Det er den person, som afgørelsen vedrører, eller kommunalbestyrelsen, der kan klage over de afgørelser, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. En ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over statsforvaltningens afgørelse, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage.
Stk. 4. Når Ankestyrelsen behandler klagen, gælder reglerne i kapitel 9 og 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område bortset fra § 66 i lovens kapitel 10.

Domstolsprøvelse

§ 135. Ved henvendelse til Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen, kan klageren kræve afgørelsen forelagt retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a, når Ankestyrelsens afgørelse omhandler
1) tilbageholdelse i boligen m.v. efter § 127 eller
2) optagelse i særlige botilbud efter §§ 129 og 129 a.

Registrering, indberetning og handleplaner

§ 136. Optagelse i botilbud efter §§ 129 og 129 a og enhver form for magtanvendelse, herunder magtanvendelse i forbindelse med foranstaltninger efter §§ 125-128, skal registreres og indberettes af tilbuddet til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet, jf. § 148 a i denne lov eller § 2 i lov om socialtilsyn. Har den borger, som indberetningen vedrører, ophold i et regionalt eller et kommunalt botilbud, skal tilbuddet desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre om magtanvendelsen.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde handleplaner i overensstemmelse med § 141 for personer, for hvem der foretages foranstaltninger som nævnt i stk. 1.

Bemyndigelser m.v.

§ 137. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om iværksættelse af foranstaltninger, registrering, indberetning, godkendelse og udarbejdelse af handleplaner, jf. §§ 125-131 og 136.
Stk. 2. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om udpegning af advokater, der yder hjælp i sager efter §§ 127, 129 og 129 a, og om advokaternes medvirken ved sagens behandling, jf. § 132.

Regulering af besøgsrestriktioner m.v.

§ 137 a. Personer, som bor i plejeboliger, plejehjem eller andre boligformer med tilknyttet personale og fællesboligarealer, bestemmer selv, hvem vedkommende vil have besøg af, jf. dog § 137 b, stk. 1, og § 137 c, stk. 2.

§ 137 b. Kommunalbestyrelsen kan for visse besøgende træffe afgørelse om begrænsning af adgangen til fællesboligarealer i de boformer, der er nævnt i § 137 a, hvis
1) den besøgende udøver vold eller truer med vold over for andre beboere eller personalet eller i øvrigt udviser en adfærd, der er til fare for de øvrige beboere eller personalet,
2) den besøgende, uden at der er tale om fysisk vold, generer eller udøver chikane over for andre beboere eller personalet eller
3) den besøgendes adfærd er stærkt generende for de andre beboere eller personalet ved at skabe generel utryghed ved at opholde sig på fællesboligarealerne eller forråelse af miljøet på fællesboligarealerne eller ved at vanskeliggøre den nødvendige hjælp efter lov om social service.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelse efter stk. 1 sikre den besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over.

§ 137 c. Kommunalbestyrelsen kan ikke træffe afgørelse om at begrænse konkrete besøgendes adgang i den del af boligen, som beboeren alene har råderet over.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan dog træffe afgørelse om, at visse besøgende, der over for personalet udviser en adfærd som nævnt i § 137 b, stk. 1, nr. 1 og 2, ikke må være til stede i denne del af boligen i de tidsrum, hvor der leveres visiteret hjælp efter lov om social service.

§ 137 d. Afgørelser efter § 137 b, stk. 1, og § 137 c, stk. 2, træffes på et møde i kommunalbestyrelsen eller i det stående udvalg, i kommuner med magistratsordning dog af det magistratsmedlem, som ydelser efter § 83 i lov om social service henhører under.
Stk. 2. Forvaltningen kan dog træffe foreløbige afgørelser efter § 137 b og § 137 c, stk. 2, som af hensyn til det øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i kommunalbestyrelsen eller det stående udvalg, jf. stk. 1.
Stk. 3. En foreløbig afgørelse efter stk. 2 skal snarest muligt efter iværksættelsen af afgørelsen forelægges til godkendelse hos den myndighed, der har kompetence til at træffe afgørelse efter stk. 1.
Stk. 4. Afgørelser efter § 137 b og § 137 c, stk. 2, skal i det enkelte tilfælde begrænses til det absolut nødvendige. Omfanget og den tidsmæssige udstrækning af besøgsrestriktionen skal fremgå af afgørelsen. Det er herunder en betingelse for at træffe afgørelse, at mindre indgribende initiativer har været søgt anvendt over for den besøgende.

Stk. 5. Afgørelse efter § 137 b og § 137 c, stk. 2, træffes over for såvel den besøgende som beboeren.
Stk. 6. Afgørelser efter § 137 b og § 137 c, stk. 2, kan påklages til Ankestyrelsen, jf. reglerne i § 133, stk. 1.

Kapitel 24 a

Fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger m.v.

Anvendelsesområde og formål

§ 137 e. Efter reglerne i dette kapitel kan der træffes afgørelse om indgreb, jf. § 137 g-§ 137 j, over for personer med nedsat psykisk funktionsevne, som er anbragt i en boform, jf. § 108, i henhold til en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom eller kendelse.
Stk. 2. Dette kapitel omfatter ikke personer, som bliver boende i boformen, jf. § 108, efter at den strafferetlige foranstaltning er ophævet.

Myndighed

§ 137 f. Kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp, jf. §§ 9 og 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, træffer afgørelse om de i § 137 g-§ 137 j nævnte indgreb.
Stk. 2. Lederen af boformen, jf. § 108, og lederens stedfortræder kan dog træffe foreløbige afgørelser, jf. § 137 g-§ 137 j, om indgreb i tilfælde, hvor iværksættelse af indgrebet er uopsætteligt og ikke kan afvente, at sagen behandles af kommunalbestyrelsen. Foreløbige afgørelser, jf. 1. pkt., kan træffes af ledere og lederes stedfortrædere i boformer, jf. § 108, der drives af kommuner, regioner og private.
Stk. 3. En foreløbig afgørelse, jf. stk. 2, skal snarest muligt forelægges til godkendelse hos kommunalbestyrelsen, jf. stk. 1.
Stk. 4. Indgreb kan udføres af ansatte i boformer, jf. § 108, der drives af kommuner, regioner eller private.
Stk. 5. Det er en betingelse for at træffe afgørelse om indgreb, at formålet med indgrebet ikke hensigtsmæssigt kan opnås ved mindre indgribende initiativer.

De enkelte indgreb

Indskrænkning i den anbragtes adgang til internet og telefon

§ 137 g. Der kan uden retskendelse træffes afgørelse om, at den anbragtes brug af telefon og internet i et konkret tilfælde skal påhøres eller overvåges, når dette skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.
Stk. 2. Der kan uden retskendelse træffes afgørelse om, at den anbragtes adgang til at benytte telefon og internet afbrydes eller forhindres, hvis det er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.
Stk. 3. Den anbragtes kommunikation med offentlige myndigheder, advokater, værger eller bistandsværger kan dog hverken påhøres, overvåges, afbrydes eller forhindres.

Undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele

§ 137 h. For anbragte i boformer, jf. § 108, kan der uden retskendelse træffes afgørelse om undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele, når dette skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet. Der skal altid deltage mindst to ansatte ved undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele.

Inddragelse af den anbragtes effekter

§ 137 i. For anbragte i boformer, jf. § 108, kan der uden retskendelse træffes afgørelse om inddragelse af effekter, der er i den anbragtes besiddelse, når dette skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.
Stk. 2. Hvis effekter, som er i den anbragtes besiddelse, inddrages, skal personalet udfærdige en liste over de effekter, der inddrages. Den anbragte skal orienteres om inddragelsen og have udleveret en kopi af listen.

Aflåsning af den anbragtes bolig for natten

§ 137 j. Der kan uden retskendelse træffes afgørelse om, at en anbragt i en boform, jf. § 108, kan låses inde i sin bolig om natten i op til 8 timer i perioden mellem kl. 21.00 og 8.00, hvis der er nærliggende risiko for, at den anbragte ellers vil undvige fra boformen.
Stk. 2. Afgørelse om indgreb efter stk. 1 forudsætter, at

1) indgrebet er forsvarligt og ikke indebærer en sundhedsmæssig risiko for den anbragte,
2) den anbragte ikke er selvmordstruet,
3) den anbragte har tilkaldemulighed fra boligen, som den pågældende er i stand til at betjene, og at personalet via den kan tilkaldes,
4) den anbragte har adgang til toilet og vand i sin bolig og
5) der iværksættes jævnlig overvågning i det tidsrum, hvor den pågældende er låst inde.

Indgrebets udstrækning

§ 137 k. Iværksatte indgreb skal straks bringes til ophør, når betingelserne herfor ikke længere er til stede.
Stk. 2. Den kommune eller person, der har truffet afgørelsen om indgreb, jf. § 137 f, stk. 1-3, skal løbende overveje spørgsmålet om at bringe et iværksat indgreb til ophør.

Klageadgang

§ 137 l. Afgørelser om indgreb, jf. § 137 g-§ 137 j, kan påklages til Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.
Stk. 2. En værge, bistandsværge, ægtefælle eller pårørende eller en anden repræsentant for den person, som indgrebet vedrører, kan klage over afgørelsen, når den pågældende ikke selv er i stand til at klage.

Registrering og indberetning

§ 137 m. Ethvert indgreb, jf. § 137 g-§ 137 j, der er eller har været iværksat, skal registreres inden for 24 timer. Registreringen indberettes herefter uden ugrundet ophold af lederen af boformen, jf. § 108, eller lederens stedfortræder til den kommunalbestyrelse, der har pligt til at yde hjælp, jf. §§ 9 og 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Registreringen skal indeholde oplysninger om
1) den anbragtes navn,
2) tidspunktet for indgrebet,
3) indgrebets varighed,
4) indgrebets art og
5) begrundelse for indgrebet.
Stk. 2. Den anbragte, som indgrebet er eller har været rettet imod, skal gøres bekendt med registreringen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse.
Stk. 3. Lederen af boformen, jf. § 108, eller lederens stedfortræder skal ved månedens udgang sammen med sine kommentarer indsende kopi af registreringerne, jf. stk. 1, til den kommunalbestyrelse, der har pligt til at yde hjælp, jf. §§ 9 og 9 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og til det socialtilsyn, der fører driftsorienteret tilsyn med boformen, jf. § 2 i lov om socialtilsyn. Ved indgreb, der er eller har været iværksat i et kommunalt eller regionalt tilbud, skal lederen eller dennes stedfortræder desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre om indgrebet.

Lov om fremtidsfuldmagter

LOV nr 618 af 08/06/2016 Gældende
Offentliggørelsesdato: 09-06-201

Status (Gældende/Historisk)
Gældende

Dato for underskrift
08-06-2016

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1 Oprettelse og indhold af fremtidsfuldmagter

Kapitel 2 Fremtidsfuldmagtens ikraftsættelse

Kapitel 3 Fremtidsfuldmagtens retsvirkninger

Kapitel 4 Fremtidsfuldmægtigenes pligter m.v.

Kapitel 5 Forholdet til andre fuldmagter

Kapitel 6 Tilsyn

Kapitel 7 Tilbagekaldelse, ændring og ophør af en fremtidsfuldmagt

Kapitel 8 Påklage og gebyr

Kapitel 9 Ikrafttræden og ændring af anden lovgivning m.v.

Den fulde tekst

Lov om fremtidsfuldmagter

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Oprettelse og indhold af fremtidsfuldmagter

§ 1. Den, der er fyldt 18 år, og som er i stand til at handle fornuftsmæssigt, kan oprette en fremtidsfuldmagt til at træde i kraft, hvis den pågældende på et senere tidspunkt som følge af sygdom, svækket mental funktion eller helbred el.lign. ikke længere har evne til at varetage sine forhold inden for de områder, som er omfattet af fuldmagten, jf. § 2, stk. 1.

§ 2. En fremtidsfuldmagt kan gives til en eller flere fremtidsfuldmægtige med henblik på at varetage fuldmagtsgivers økonomiske og personlige forhold. Fuldmagten kan begrænses til at angå et eller flere bestemte forhold.
Stk. 2. Der kan i fremtidsfuldmagten indsættes en eller flere subsidiære fremtidsfuldmægtige, som skal træde i funktion, hvis fremtidsfuldmægtigene, jf. stk. 1, er forhindrede i at varetage hvervet, jf. § 7, stk. 2 og 3, og §§ 13, 25 og 26.

Stk. 3. Det kan i fremtidsfuldmagten bestemmes, at en tredjepart skal have indseende med, hvordan den, der har fremtidsfuldmagt, varetager sit hverv.

§ 3. En fremtidsfuldmagt skal for at være gyldig oprettes skriftligt i Fremtidsfuldmagtsregisteret ved anvendelse af den digitale løsning, som stilles til rådighed herfor, og vedkendes for en notar, jf. dog regler udstedt i medfør af stk. 4, 3. pkt.

Stk. 2. Notaren skal ved sin påtegning af fremtidsfuldmagten afgive erklæring

1) om fuldmagtsgiverens identitet,
2) om, hvorvidt fuldmagtsgiveren er i stand til fornuftsmæssigt at oprette fremtidsfuldmagten,
3) om, hvilke personer der er til stede under notarialforretningen, og
4) om andre omstændigheder, som kan være af betydning for fremtidsfuldmagtens gyldighed.

Stk. 3. For hver fuldmagtsgiver kan der alene være oprettet én fremtidsfuldmagt i Fremtidsfuldmagtsregisteret.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om Fremtidsfuldmagtsregisteret, herunder om, hvem der har adgang til registeret, og om oprettelse og registrering af fremtidsfuldmagter, herunder hvordan oprettelsen nærmere foretages. Justitsministeren fastsætter endvidere nærmere regler om notarens virksomhed og om, hvordan vedkendelse af fremtidsfuldmagter for notaren nærmere foretages. Justitsministeren fastsætter herudover regler om, i hvilke tilfælde oprettelse af fremtidsfuldmagter kan ske uden anvendelse af den digitale løsning, som stilles til rådighed efter stk. 1, og om, hvordan oprettelsen og vedkendelsen i disse tilfælde foretages.

Kapitel 2

Fremtidsfuldmagtens ikraftsættelse

§ 4. En anmodning om at sætte en fremtidsfuldmagt i kraft indgives til Statsforvaltningen af fuldmagtsgiveren eller af fremtidsfuldmægtigene i forening.

Stk. 2. Forinden anmodning indgives af fremtidsfuldmægtigene, skal fremtidsfuldmægtigene drøfte anmodningens indgivelse med fuldmagtsgiver, medmindre denne ikke er i stand til at forstå betydningen heraf. Hvis fuldmagtsgiver i tilknytning til drøftelsen udtaler sig imod anmodningen, kan denne ikke behandles.

Stk. 3. Forinden anmodning indgives af fremtidsfuldmægtigene, skal fuldmagtsgiverens nærmeste pårørende underrettes af fremtidsfuldmægtigene om anmodningens indgivelse og om deres adgang til at gøre indsigelse imod fremtidsfuldmagtens ikraftsættelse over for Statsforvaltningen.

Stk. 4. En anmodning afvises, hvis fremtidsfuldmagten ikke er gyldigt oprettet, jf. § 3, eller hvis anmodningen ikke opfylder kravene i § 5 og de i henhold til § 8 fastsatte krav og kravene ikke kan forventes opfyldt inden for en af Statsforvaltningen fastsat kortere frist.

§ 5. En anmodning efter § 4, stk. 1, skal vedlægges en lægeerklæring om, at fuldmagtsgiveren er kommet i den tilstand, jf. § 1, som fremtidsfuldmagtens ikraftsættelse er betinget af, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Statsforvaltningen kan se bort fra kravet om lægeerklæring, jf. stk. 1, hvis det på anden måde er godtgjort, at fuldmagtsgiveren befinder sig i den i stk. 1 nævnte tilstand. Statsforvaltningen kan endvidere se bort fra kravet om lægeerklæring, hvis anmodningen indgives af fuldmagtsgiveren og fuldmagtsgiveren er i stand til at forstå betydningen heraf.

Stk. 3. En anmodning, der indgives af fremtidsfuldmægtigene, skal indeholde en erklæring på tro og love om, at de i § 4, stk. 2 og 3, nævnte foranstaltninger er foretaget. Er drøftelsen med fuldmagtsgiveren undladt, skal anmodningen indeholde en redegørelse herfor.

§ 6. Statsforvaltningen kan undtagelsesvis og uden samtykke indhente yderligere oplysninger om fuldmagtsgiverens forhold, i det omfang dette er nødvendigt for sagens behandling.

Stk. 2. Forvaltningsmyndigheder inden for social- og sundhedsområdet og private udbydere af social service og sundhedsydelser meddeler på anmodning fra Statsforvaltningen, jf. stk. 1, oplysninger om fuldmagtsgiverens forhold.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan afkræve personer, der har kendskab til fuldmagtsgiveren, de oplysninger, som anses nødvendige for sagens behandling, jf. stk. 1.

§ 7. Statsforvaltningen træffer afgørelse om at sætte fremtidsfuldmagten i kraft, hvis fuldmagtsgiveren må anses for at være i en tilstand som omhandlet i § 1, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Fremtidsfuldmagten kan ikke sættes i kraft i forhold til fremtidsfuldmægtige og subsidiære fremtidsfuldmægtige, som ikke er fyldt 18 år, er under værgemål, eller som selv har oprettet en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft.

Stk. 3. Fremtidsfuldmagten kan ikke sættes i kraft, hvis det på grundlag af de foreliggende oplysninger findes betænkeligt. Knytter betænkeligheden sig alene til en bestemt del af fremtidsfuldmagten eller til en bestemt fremtidsfuldmægtig eller subsidiær fremtidsfuldmægtig, kan Statsforvaltningen sætte fremtidsfuldmagten delvis i kraft.

§ 8. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om anmodninger om ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter, herunder om udformningen af anmodningen og de oplysninger, der skal fremgå af anmodningen, udformningen af lægeerklæringen og fremtidsfuldmægtigenes adgang til at indhente lægeerklæringen samt udformningen af tro og love-erklæringen.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om, at anmodninger om ikraftsættelse, der indgives til Statsforvaltningen i medfør af denne lov, og skriftlig kommunikation til og fra Statsforvaltningen i forbindelse med behandlingen af anmodninger om ikraftsættelse skal foregå digitalt. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Justitsministeren kan endvidere

fastsætte nærmere regler om afvisning af anmodninger om ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter, der ikke indgives digitalt, og om undtagelser hertil. Justitsministeren fastsætter endvidere nærmere regler om, hvornår en digital meddelelse vedrørende en sag om ikraftsættelse af en fremtidsfuldmagt anses for at være kommet frem.

Stk. 3. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om Statsforvaltningens underretning af berørte parter om fremtidsfuldmagters ikraftsættelse.

Kapitel 3

Fremtidsfuldmagtens retsvirkninger

§ 9. Den, som har givet en anden fremtidsfuldmagt i økonomiske forhold, bliver umiddelbart berettiget og forpligtet over for tredjemand ved fremtidsfuldmægtigens handlinger i fuldmagtsgiverens navn og inden for fuldmagtens område.

Stk. 2. § 11, stk. 1, § 20, § 23, 1. pkt., §§ 25 og 26 og § 27, stk. 1, i lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område finder anvendelse for en fremtidsfuldmagt i økonomiske forhold.

§ 10. Den, som har givet en anden fremtidsfuldmagt i personlige forhold, repræsenteres inden for fuldmagtens område af fremtidsfuldmægtigen i forhold til offentlige myndigheder og private, når disse udfører opgaver for det offentlige.

§ 11. Er der flere fremtidsfuldmægtige, har disse hver for sig de i §§ 9 og 10 nævnte beføjelser, medmindre andet er bestemt i fremtidsfuldmagten.

Stk. 2. Subsidiære fremtidsfuldmægtige har alene de i §§ 9 og 10 nævnte beføjelser, hvis fremtidsfuldmægtigene er forhindrede i at varetage hvervet, jf. § 7, stk. 2 og 3, og §§ 13, 25 og 26.

Kapitel 4

Fremtidsfuldmægtigenes pligter m.v.

§ 12. Den, der har fremtidsfuldmagt, skal følge fremtidsfuldmagtens anvisninger og inden for fuldmagtens område varetage fuldmagtsgiverens interesser, herunder så vidt muligt inddrage fuldmagtsgiveren og dennes ægtefælle eller samlever, før fuldmagten anvendes i vigtigere forhold.

Stk. 2. Fremtidsfuldmægtigen skal opbevare fornøden dokumentation for de dispositioner, som er foretaget på fuldmagtsgiverens vegne.

§ 13. Den, der har fremtidsfuldmagt, kan ikke på fuldmagtsgiverens vegne indgå retshandler med sig selv eller i øvrigt anvende fremtidsfuldmagten i forhold, hvor der kan foreligge modstridende interesser.

§ 14. Den, der har fremtidsfuldmagt i økonomiske forhold, skal holde fuldmagtsgiverens midler adskilt fra sine egne. Det gælder dog ikke, hvis fremtidsfuldmægtigen er fuldmagtsgiverens ægtefælle eller samlever.

§ 15. Den, der har fremtidsfuldmagt i økonomiske forhold, kan ikke på fuldmagtsgiverens vegne yde gaver. Det gælder dog ikke sædvanlige gaver, hvis værdi ikke står i misforhold til fuldmagtsgiverens kår, eller gaver, der er bestemt i fremtidsfuldmagten.

§ 16. Den, der har fremtidsfuldmagt i økonomiske forhold, kan ikke forpligte fuldmagtsgiveren ved kaution eller anden sikkerhedsstillelse for tredjemands gæld.

§ 17. Hvis ikke andet er bestemt, kan den, der har fremtidsfuldmagt, af fuldmagtsgivers midler få dækket nødvendige omkostninger til varetagelse af det i fremtidsfuldmagten bestemte hverv.

§ 18. Tilsidesætter den, der har fremtidsfuldmagt, sine pligter, er denne erstatningsansvarlig over for fuldmagtsgiveren for skade, der forvoldes ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

§ 19. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremtidsfuldmægtige og subsidiære fremtidsfuldmægtiges pligter og vederlag, herunder om pligt til regnskabsførelse og en øvre beløbsgrænse for vederlag.

Kapitel 5

Forholdet til andre fuldmagter

§ 20. Den, der har fremtidsfuldmagt i økonomiske forhold, kan tilbagekalde andre fuldmagter inden for fremtidsfuldmagtens område, som er meddelt af fuldmagtsgiveren.

Stk. 2. Den, der har fremtidsfuldmagt i økonomiske forhold, kan meddele andre fuldmagt til på fuldmagtsgiverens vegne at varetage et nærmere afgrænset økonomisk forhold inden for fremtidsfuldmagtens område. En sådan fuldmagt kan ikke omfatte dispositioner, som fremtidsfuldmægtigen, jf. kapitel 4, er afskåret fra selv at foretage på fuldmagtsgiverens vegne.

Kapitel 6

Tilsyn

§ 21. Statsforvaltningen fører tilsyn med den, der har fremtidsfuldmagt.
Stk. 2. Bliver Statsforvaltningen gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på forhold, som må antages at stride mod fuldmagtsgiverens interesser, kan Statsforvaltningen iværksætte en undersøgelse af forholdet.
Stk. 3. Den, der har fremtidsfuldmagt, skal efter anmodning give de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet, og efterkomme Statsforvaltningens pålæg.
Stk. 4. Statsforvaltningen kan i øvrigt indhente oplysninger, i det omfang det er nødvendigt for at varetage tilsynet. § 6, stk. 2 og 3, finder i den forbindelse tilsvarende anvendelse.

Kapitel 7

Tilbagekaldelse, ændring og ophør af en fremtidsfuldmagt

§ 22. Den, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, jf. § 1, kan tilbagekalde eller ændre fuldmagten, jf. stk. 2 og 3.
Stk. 2. En fremtidsfuldmagt, der ikke er sat i kraft, kan tilbagekaldes i overensstemmelse med reglerne om oprettelse af fremtidsfuldmagt, jf. § 3.
Stk. 3. En fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft, kan tilbagekaldes eller ændres, hvis fuldmagtsgiveren er i stand til at forstå betydningen heraf. Statsforvaltningen træffer efter anmodning fra fuldmagtsgiveren afgørelse herom. § 21, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 23. Hvis det er bestemt i fuldmagten, kan den, der har indseende med fremtidsfuldmægtigene, jf. § 2, stk. 3, over for Statsforvaltningen helt eller delvis tilbagekalde en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft.

§ 24. En fremtidsfuldmagt ophører, hvis fuldmagtsgiveren kommer under værgemål. Dette gælder dog ikke, hvis værgemålet angår bestemte forhold, der ikke er omfattet af fremtidsfuldmagten, eller som den, der har fremtidsfuldmagt, er afskåret fra at varetage, jf. §§ 12, 13 og 15.
Stk. 2. En fremtidsfuldmagt ophører ved fuldmagtsgiverens død.
Stk. 3. Ved ophør efter stk. 1 og 2 finder § 24 i lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område anvendelse.

§ 25. En fremtidsfuldmagt ophører, hvis fremtidsfuldmægtigen frasiger sig hvervet, kommer under værgemål eller har oprettet en fremtidsfuldmagt, der sættes i kraft.
Stk. 2. Er der andre fremtidsfuldmægtige eller subsidiære fremtidsfuldmægtige, som fortsat kan varetage hvervet, vedbliver fremtidsfuldmagten med at være i kraft med de pågældende fuldmægtige.

§ 26. Statsforvaltningen kan uden for de tilfælde, der er omfattet af §§ 24 og 25, træffe afgørelse om en fremtidsfuldmagts ophør, herunder delvise ophør, hvis betingelserne for dens ikraftsættelse, jf. § 7, ikke længere er til stede.

§ 27. Statsforvaltningens afgørelser om ikraftsættelse, tilbagekaldelse, ændring eller ophør af en fremtidsfuldmagt har virkning fra det tidspunkt, hvor afgørelsen tinglyses i Personbogen.
Stk. 2. En tilbagekaldelse af en fremtidsfuldmagt omfattet af § 23 har virkning fra tidspunktet for Statsforvaltningens tinglysning af en meddelelse herom i Personbogen.
Stk. 3. Bliver Statsforvaltningen gennem henvendelse eller på anden måde opmærksom på, at en fremtidsfuldmagt er ophørt af andre grunde end nævnt i stk. 1 og 2, eller at en fremtidsfuldmægtig eller subsidiær fuldmægtig er ophørt med at varetage hvervet, foranstalter Statsforvaltningen tinglysning af en meddelelse herom i Personbogen.

§ 28. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om pligt til at underrette Statsforvaltningen om en fremtidsfuldmagts ophør.
Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at underretninger til Statsforvaltningen efter stk. 1 og skriftlig kommunikation til og fra Statsforvaltningen om underretninger efter stk. 1 skal foregå digitalt. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Justitsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, hvornår en digital meddelelse vedrørende en sag om ikraftsættelse af en fremtidsfuldmagt anses for at være kommet frem.
Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om Statsforvaltningens underretning af berørte parter om fremtidsfuldmagtens tilbagekaldelse, ændring og ophør.

Kapitel 8

Påklage og gebyr

§ 29. Statsforvaltningens afgørelser efter denne lov kan påklages til Civilstyrelsen af fuldmagtsgiveren, fuldmagtsgiverens ægtefælle eller samlever, fremtidsfuldmægtige og subsidiære fremtidsfuldmægtige.

Stk. 2. For afgørelser omfattet af § 27, stk. 1, er fristen for klage, 4 uger efter at afgørelsen er tinglyst i Personbogen. For øvrige afgørelser er fristen for klage, 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

§ 30. Justitsministeren kan efter forhandling med social- og indenrigsministeren fastsætte regler om betaling af gebyr for anmodninger om ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter, jf. § 4.

Kapitel 9

Ikrafttræden og ændring af anden lovgivning m.v.

§ 31. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

§ 32. I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007, som ændret ved § 8 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, § 2 i lov nr. 221 af 21. marts 2011 og § 8 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 16, stk. 1,* indsættes efter nr. 3 som nye numre:
»4) den pågældendes fremtidsfuldmægtig,
5) den, der har indseende med den pågældendes fremtidsfuldmægtig, og som har tilbagekaldt fremtidsfuldmagten,«.
Nr. 4-6 bliver herefter nr. 6-8.

2. I *§ 16, stk. 2,* indsættes som *2. pkt.:*
»Statsforvaltningen kan uden anmodning indlede en sag om værgemål i tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt ikke sættes i kraft efter anmodning herom, eller hvor fremtidsfuldmagten tilbagekaldes eller ophører, jf. kapitel 2 og 7 i lov om fremtidsfuldmagter.«

3. I *§ 47* indsættes efter »værgen«: »eller en fremtidsfuldmægtig«, og efter »værgemål« indsættes: »eller har oprettet en fremtidsfuldmagt, der er sat i kraft«.

§ 33. I sundhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1202 af 14. november 2014, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 383 af 27. april 2016, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 14* ændres »§§ 15-51« til: »loven«.

2. I *§ 18, stk. 1, 2. pkt.,* udgår »dog«.

3. I *§ 18, stk. 1,* indsættes som *3. pkt.:*
»I de tilfælde, hvor en patient har afgivet en fremtidsfuldmagt, der omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, kan informeret samtykke gives af fremtidsfuldmægtigen, i det omfang fremtidsfuldmagten bemyndiger fremtidsfuldmægtigen dertil.«

4. I *§ 18, stk. 2,* ændres »ingen nærmeste pårørende eller værge« til: »ingen nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig, der kan repræsentere patienten i personlige forhold, herunder helbredsforhold«.

5. I *§ 18, stk. 4,* ændres »de nærmeste pårørende eller værgen« til: »de nærmeste pårørende, værgen eller fremtidsfuldmægtigen«.

6. I *§ 19* ændres »nærmeste pårørende eller værge« til: »nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig«.

7. *§ 22, stk. 1, 2. pkt.,* ophæves, og i stedet indsættes:
»§§ 18 og 19 finder ikke anvendelse for bestemmelserne i dette kapitel. § 17 om mindreårige finder ikke anvendelse for § 26 om livstestamenter.«

8. I *§ 27 d, stk. 1,* indsættes som *3. pkt.:*
»I de tilfælde, hvor en patient har afgivet en fremtidsfuldmagt, kan samtykke gives af fremtidsfuldmægtigen.«

9. I *§ 27 d, stk. 2,* ændres »patientens nærmeste pårørende eller værge« til: »patientens nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig«.

10. I *§ 27 d, stk. 3,* indsættes som *2. pkt.:*
»Det er en betingelse for fremtidsfuldmægtigens samtykke efter stk. 1 og 2, at fremtidsfuldmagten omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, og at fremtidsfuldmagten bemyndiger fremtidsfuldmægtigen til at tage beslutninger herom.«

11. I *§ 27 d, stk. 4,* ændres »nærmeste pårørende eller værge« til: »nærmeste pårørende, værge eller fremtidsfuldmægtig«.

12. I *§ 27 d, stk. 5,* ændres »den nærmeste pårørende eller værgen« til: »den nærmeste pårørende, værgen eller fremtidsfuldmægtigen«.

13. *§ 52, stk. 2, 3. pkt.,* ophæves, og i stedet indsættes:
»For en person, som er under 15 år, kan samtykket gives af forældremyndighedens indehaver, når betingelserne i stk. 3 er opfyldt. For en person, der mangler evnen til selv at give samtykke, kan samtykket gives af værgen, når betingelserne i stk. 3 er opfyldt. I de tilfælde, hvor en patient har afgivet en fremtidsfuldmagt, der omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, kan samtykke for en person, der mangler evnen til selv at give samtykke, gives af fremtidsfuldmægtigen, i det omfang fremtidsfuldmagten bemyndiger fremtidsfuldmægtigen dertil og betingelserne i stk. 3 er opfyldt.«

§ 34. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.
Stk. 2. §§ 1-32 og § 33, nr. 13, kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.
Stk. 3. §§ 32 og 33 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 8. juni 2016

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Søren Pind

Sætter i kraft

Bekendtgørelse om udgangstilladelse m.v. til personer, der er anbragt i hospital eller institution i henhold til strafferetlig afgørelse eller i medfør af farlighedsdekret

I medfør af § 41 a i lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, jf. lovbekendtgørelse nr. 849 af 2. december 1998, som ændret ved lov nr. 377 af 6. juni 2002, § 765, stk. 5, og § 811, stk. 2, i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 815 af 30. september 2003, samt § 73 a og § 74 a, stk. 4, i straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 814 af 30. september 2003, og efter forhandling med socialministeren og sundhedsministeren fastsættes:

Anvendelsesområde

§ 1. Denne bekendtgørelse finder anvendelse på meddelelse af udgangstilladelser m.v. til personer, som i medfør af
1) straffelovens § 68, § 69 og § 73, er dømt til anbringelse i hospital for sindslidende, herunder Sikringsafdelingen under Psykiatrisk Center, Sygehus Vestsjælland, eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap,
2) straffelovens § 74 a, er anbragt i en sikret afdeling på en døgninstitution for børn og unge,
3) retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 3 eller 4, er anbragt i institution eller hospital m.v., og
4) retsplejelovens § 809, stk. 2, er indlagt til mentalundersøgelse på hospital for sindslidende, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller i anden egnet institution.

Stk. 2. Bekendtgørelsen finder endvidere anvendelse på meddelelse af udgangstilladelser m.v. til personer, som i medfør af § 40, stk. 1, i lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien er anbragt i Sikringsafdelingen under Psykiatrisk Center, Sygehus Vestsjælland.

Anbringelse i henhold til dom efter straffelovens § 68, § 69 og § 73

§ 2. For personer, der er dømt til anbringelse i hospital eller sygehusafdeling for sindslidende med undtagelse af Sikringsafdelingen under Psykiatrisk Center, Sygehus Vestsjælland, træffer overlægen afgørelse om
1) anbringelse på åben eller lukket afdeling,
2) adgang til at færdes inden for hospitalets område,
3) udgang uden for hospitalets område af højst 3 timers varighed inden for samme døgn,
4) udgang med ledsagelse uden for hospitalets område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når tilladelserne gives enkeltvis, samt
5) uopsættelig indlæggelse på somatisk hospital, i hvilke tilfælde den statsadvokat, i hvis kreds sagen er behandlet, underrettes.

Stk. 2. For personer, der er dømt til anbringelse i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, træffer amtsrådet afgørelse om
1) adgang til at færdes inden for institutionens område, og
2) udgang som nævnt i stk. 1, nr. 3-5, dog således at udgang efter stk. 1, nr. 3, altid skal ske med ledsagelse af en eller flere medarbejdere, hvis den pågældende er anbragt i sikret institution eller afdeling i henhold til dom.

Stk. 3. For de i stk. 1 og 2 nævnte personer træffer statsadvokaten afgørelse om
1) udgang uden ledsagelse uden for hospitalets/institutionens område i mere end 3 timer, men uden overnatning,
2) udgang med ledsagelse uden for hospitalets/institutionens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når der er tale om en generel tilladelse,
3) udgang til besøg med en eller flere overnatninger hos pårørende eller lignende,
4) adgang til at arbejde m.v. om dagen uden for hospitalets/institutionens område,
5) udgang til med ledsagelse af en eller flere medarbejdere at afholde ferieture eller lignende i Danmark af højst 4 ugers varighed, samt
6) indlæggelse uden for de i stk. 1, nr. 5, og stk. 2, nr. 2, jf. stk. 1, nr. 5, nævnte tilfælde.

Stk. 4. Rigsadvokaten træffer afgørelse om udgange, der ikke er omfattet af stk. 1-3.

§ 3. Ved afgørelsen af, om der bør gives tilladelse til udgang m.v., skal der - ud over behandlingsmæssige hensyn - navnlig lægges vægt på hensynet til retssikkerheden, herunder de forhold, som har begrundet dom til anbringelse i stedet for mindre indgribende foranstaltninger.

Stk. 2. Tilladelse til udgang betinges af, at den dømte under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen. Tilladelsen kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug.

Anbringelse i henhold til dom efter straffelovens § 74 a

§ 4. For personer, der er anbragt i en sikret afdeling på en døgninstitution for børn og unge som led i en dom efter straffelovens § 74 a, træffer lederen af den sikrede afdeling afgørelse om udgang
1) uden ledsagelse uden for afdelingens område af højst 3 timers varighed inden for samme døgn,

2) med ledsagelse, herunder af nærstående, uden for afdelingens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når tilladelserne gives enkeltvis, og
3) med henblik på uopsættelig indlæggelse på hospital. Den politimester (Politidirektøren i København), i hvis kreds sagen er behandlet, underrettes herom.

Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte personer træffer politimesteren (Politidirektøren i København) afgørelse om udgang
1) uden ledsagelse uden for afdelingens område i mere end 3 timer, men uden overnatning,
2) med ledsagelse, herunder af nærstående, uden for afdelingens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når der er tale om en generel tilladelse,
3) med en eller flere overnatninger til besøg hos pårørende eller lignende,
4) til arbejde m.v. om dagen uden for afdelingens område, og
5) med henblik på indlæggelse udenfor de i stk. 1, nr. 3, nævnte tilfælde.

Stk. 3. Statsadvokaten træffer afgørelse om udgange, der ikke er omfattet af stk. 1 og 2.

Stk. 4. Afgørelser efter stk. 2 og 3 træffes efter indstilling fra lederen af den sikrede afdeling.

§ 5. Ved afgørelsen af, om der bør gives tilladelse til udgang m.v., skal der – ud over hensynet til den socialpædagogiske behandling – navnlig lægges vægt på hensynet til retssikkerheden, herunder om der er risiko for, at den dømte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, undvige eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen.

Stk. 2. Udgang efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 4, stk. 2, nr. 1-4, kan tidligst meddeles efter 30 dages ophold i den sikrede afdeling. Dette gælder også i tilfælde, hvor den dømte tilbageføres til den sikrede afdeling.

Stk. 3. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan statsadvokaten fravige den i stk. 2 fastsatte tidsfrist. § 4, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 6. Tilladelse til udgang betinges af, at den dømte under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen.

Stk. 2. Tilladelsen kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug, herunder at den dømte
1) ikke indtager alkohol eller euforiserende stoffer under udgangen,
2) ved tilbagekomsten medvirker til en alkoholtest eller afgiver en urinprøve, eller
3) ikke tager ophold andre steder end på udgangsadressen.

Stk. 3. Hvor lovovertrædelsens grovhed og karakter eller hensynet til den forurettede tilsiger det, kan der fastsættes vilkår om, at den dømte ikke må besøge bestemte steder eller opsøge bestemte personer.

Anbringelse m.v. i henhold til retsplejeloven

§ 7. Personer, der er anbragt i varetægtssurrogat i institution eller hospital på åben afdeling, herunder indlagt til mentalobservation, må ikke uden rettens godkendelse forlade institutionens eller hospitalets område.

Stk. 2. Personer, der er anbragt i varetægtssurrogat i institution eller hospital på lukket eller sikret afdeling, herunder indlagt til mentalobservation, må ikke uden rettens godkendelse forlade afdelingen.

Stk. 3. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan hospitalets eller institutionens ledelse dog med politiets samtykke give tilladelse til udgang med ledsager for et kortere tidsrum fra afdelingen eller fra institutionens eller hospitalets område.

§ 8. Varetægtsarrestanter, der er indlagt til mentalobservation på åben afdeling, må ikke uden rettens godkendelse forlade institutionens eller hospitalets område.

Stk. 2. Varetægtsarrestanter, der er indlagt til mentalobservation på lukket eller sikret afdeling, må ikke uden rettens godkendelse forlade afdelingen.

Stk. 3. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan hospitalets eller institutionens ledelse dog med politiets samtykke give tilladelse til udgang med ledsager for et kortere tidsrum fra afdelingen eller fra institutionens eller hospitalets område, jf. retsplejelovens § 771, stk. 2.

§ 9. Personer, der uden at være varetægtsfængslede eller anbragt i varetægtssurrogat, er indlagt til mentalobservation, kan, medmindre retten har truffet anden bestemmelse, gives tilladelse til udgang fra institutionens eller hospitalets område, når hensynet til gennemførelsen af undersøgelsen ikke gør deres tilstedeværelse nødvendig, eller når særlige hensyn taler derfor. Afgørelsen om udgang træffes af hospitalets eller institutionens ledelse.

§ 10. Tilladelse til udgang i medfør af § 7, stk. 3, § 8, stk. 3, og § 9 betinges af, at den pågældende under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen. Tilladelsen kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug.

§ 11. Personer, som er anbragt i varetægtssurrogat eller varetægtsarrestanter, der er indlagt til mentalobservation, anbringes i lukket eller sikret afdeling, medmindre andet fremgår af rettens kendelse, eller politiet giver samtykke til anden anbringelse.

Anbringelse i Sikringsafdelingen i henhold til dom eller farlighedsdekret

§ 12. Overlægen ved Sikringsafdelingen under Psykiatrisk Center, Sygehus Vestsjælland, træffer for personer anbragt i Sikringsafdelingen afgørelse om

1) ophold inden for afdelingen,
2) udgang med ledsagelse af mindst 2 medarbejdere fra Sikringsafdelingen til hospitalets terræn eller til nærmeste omegn, skov og strand, når Justitsministeriet tidligere har givet tilladelse til udgang til hospitalets terræn eller til nærmeste omegn, skov og strand,
3) ambulant undersøgelse på somatisk hospital, klinik m.v. under ledsagelse af politiet eller mindst 2 medarbejdere fra Sikringsafdelingen, og
4) uopsættelig indlæggelse på somatisk hospital under ledsagelse af politiet eller mindst 2 medarbejdere fra Sikringsafdelingen. Den statsadvokat, i hvis kreds sagen er behandlet, underrettes om indlæggelsen.

Stk. 2. I overlægen ved Sikringsafdelingens fravær kan afgørelse efter stk. 1, nr. 3 og 4, i uopsættelige tilfælde træffes af en anden overlæge ved Psykiatrihospitalet i Nykøbing Sjælland.

Stk. 3. Justitsministeriet underrettes, såfremt udgangstilladelser efter stk. 1, nr. 2 og 3, ikke forløber som planlagt.

Stk. 4. Justitsministeriet træffer afgørelse om udgange m.v., der ikke er omfattet af stk. 1. Justitsministeriet kan, såfremt særlige forhold gør sig gældende, bestemme, at tilladelser efter stk. 1, nr. 2 og 3, til en bestemt person indtil videre gives af Justitsministeriet.

§ 13. Ved afgørelsen af, om der bør gives tilladelse til udgang til personer, der er anbragt i Sikringsafdelingen, finder § 3, stk. 1, tilsvarende anvendelse. Ved afgørelsen skal der lægges særlig vægt på de forhold, som har begrundet anbringelsen i Sikringsafdelingen.

Stk. 2. Tilladelse til udgang betinges af, at den pågældende under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen. Tilladelsen kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug.

Klageadgang

§ 14. Afgørelser efter § 2, stk. 1 og 2, § 4, stk. 1, § 7, stk. 3, § 8, stk. 3, § 9 og § 12, stk. 1, kan ikke påklages.

Stk. 2. Afgørelser efter § 2, stk. 3, § 4, stk. 3, og § 5, stk. 3, kan påklages til rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelser kan ikke påklages til Justitsministeriet.

Stk. 3. Afgørelser efter § 4, stk. 2, kan påklages til statsadvokaten. Statsadvokatens afgørelser kan ikke påklages til rigsadvokaten.

Stk. 4. Afgørelser efter § 2, stk. 4, kan påklages til Justitsministeriet.

Ikrafttræden

§ 15. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. april 2004.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 680 af 10. juli 2000 om udgangstilladelse m.v. til personer, der er anbragt i hospital eller institution i henhold til strafferetlig afgørelse eller i medfør af farlighedsdekret, ophæves.

Justitsministeriet, den 25. marts 2004

Lene Espersen

/Torben Jensen

Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service

I medfør af § 108, stk. 6, og § 137 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 369 af 18. april 2017, og § 23 i lov nr. 658 af 8. juni 2017 om frikommunenetværk, fastsættes:

§ 1. Magtanvendelse over for voksne efter kapitel 24 i lov om social service og §§ 16-22 i lov om frikommunenetværk omfatter fysiske indgreb i selvbestemmelsesretten.

Stk. 2. Lovlig magtanvendelse omfatter:

1) Alarm- og pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service.
2) Alarm- og pejlesystemer efter § 125, stk. 2, 2. pkt., i lov om social service.
3) Særlige døråbnere efter § 125, stk. 3, i lov om social service.
4) Fastholdelse efter § 126 og § 126 a i lov om social service.
5) Tilbageholdelse i boligen efter § 127 i lov om social service.
6) Anvendelse af stofseler efter § 128 i lov om social service.
7) Optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter § 129 i lov om social service.
8) Fastholdelse efter §§ 18 og 19 i lov om frikommunenetværk.
9) Anvendelse af stofseler efter § 20 i lov om frikommunenetværk.

Stk. 3. Indgreb efter § 125, stk. 2, 1. pkt., i lov om social service er ikke magtanvendelse.

Stk. 4. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten kan alene iværksættes over for den personkreds, der er nævnt i § 124 a i lov om social service og § 16, stk. 2, i lov om frikommunenetværk, når pleje, omsorg og socialpædagogisk indsats i det konkrete tilfælde har vist sig utilstrækkelig.

Stk. 5. Indgreb efter denne bestemmelse forudsætter en individuel vurdering af indgrebets faglige forsvarlighed og nødvendighed samt pågældendes helbredstilstand.

§ 2. Den person, der i henhold til kommunal bemyndigelse er ansvarlig for foranstaltninger iværksat efter §§ 125-129 i lov om social service og §§ 18-20 i lov om frikommunenetværk, har pligt til at påse, at foranstaltningen ikke udstrækkes længere end påkrævet.

Personlige alarm- og pejlesystemer samt særlige døråbnere

§ 3. Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service, omfatter alene udstyr, som er egnet til at opdage, at en person forlader boligen eller til at opspore en person, der har forladt boligen. Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service omfatter ikke udstyr egnet til kontinuerligt at overvåge en persons færden.

Stk. 2. For den personkreds, der fremgår af § 125, stk. 2, 2. pkt., i lov om social service, kan afgørelse om anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer træffes uden tidsbegrænsning. En foranstaltning skal dog ophøre, hvis de indholdsmæssige betingelser for at træffe afgørelse om en foranstaltning ikke længere er til stede.

Stk. 3. Særlige døråbnere efter § 125, stk. 3, i lov om social service, omfatter dobbelte dørgreb, dobbelttryk for døråbning og lignende. Foranstaltningen må ikke have karakter af en egentlig aflåsningsmekanisme, men må alene virke forsinkende i forhold til den pågældendes frie færden, så personalets opmærksomhed henledes på, at den pågældende går ud.

Stk. 4. Tilbageholdelse i boligen m.v. må ikke være en følge af de særlige døråbnere, uden at kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse herom efter § 127 i lov om social service. Personer, der ikke er omfattet af en afgørelse om tilbageholdelse i boligen m.v. efter § 127 i lov om social service, skal sikres nødvendig hjælp til at betjene de særlige døråbnere.

Fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

§ 4. Fysisk magt i form af fastholdelse vil efter § 126 a i lov om social service og § 19 i lov om frikommunenetværk kunne tillades i følgende hygiejnesituationer:

1) Tandbørstning.
2) Barbering.
3) Hårvask, badning og tøjskift.
4) Klipning af hår og negle.
5) Skiftning af bleer og bind.
6) Pleje af hud.

7) Fjernelse af madrester i kindpose og mundhule.

Stk. 2. Der må ikke bruges hjælpemidler til fastholdelsen, og der skal være proportionalitet mellem karakteren af den fastholdelse, der udøves, og det, der søges opnået ved fastholdelsen.

Stk. 3. Det skal præciseres i kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 126 a i lov om social service, hvilke konkrete hygiejneforhold afgørelsen vedrører.

Stk. 4. Fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer efter § 126 a i lov om social service vil kunne tillades i en periode på indtil 3 måneder. Kommunalbestyrelsen vil kunne forlænge perioden, der dog ikke kan overstige 6 måneder, idet andre metoder til at fremme hygiejneforholdene hos den pågældende sideløbende skal udvikles efter § 126 a, 2. pkt., i lov om social service.

Stk. 5. Hvis den betydeligt og varigt nedsatte psykiske funktionsevne hos en person, for hvem der tidligere er truffet afgørelse efter § 126 a i lov om social service, nedsættes yderligere, vil der igen kunne træffes afgørelse om tilladelse af fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer for en periode af indtil 3 måneder med mulighed for forlængelse i op til 6 måneder. Samtidig skal handleplanen efter § 141 i lov om social service revurderes og gennemarbejdes efter de nye forhold.

Advokatbistand

§ 5. Statsforvaltningen udpeger efter ansøgning et antal advokater i retskredsen, der har pligt til at tage sager efter § 127 og § 129, stk. 1, i lov om social service.

Stk. 2. Ansøgninger til ledige poster som advokat i sager efter § 127 og § 129, stk. 1, i lov om social service indkaldes ved opslag i den lokale presse, fagtidsskrifter eller på anden måde, der kan sikre, at der kan udpeges det nødvendige antal egnede advokater. Ansøgningerne forelægges Advokatrådet til vejledende udtalelse.

§ 6. Kommunalbestyrelsen eller statsforvaltningen har pligt til at benytte de advokater, der er udpeget af statsforvaltningen, jf. § 5, stk. 1.

§ 7. Den, der iværksættes foranstaltninger over for efter § 127 og § 129, stk. 1, i lov om social service, kan altid vælge sin egen advokat.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen og statsforvaltningen skal påse, at en advokat, som er privat antaget, ikke bliver inhabil på grund af forholdet mellem klienten og klientens ægtefælle, pårørende m.fl.

Revurdering, registrering og indberetning

§ 8. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 125, stk. 1, § 125, stk. 3, og § 127 i lov om social service, revurderes behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende i kommunen, og senest 8 måneder efter kommunalbestyrelsens beslutning om iværksættelse af foranstaltningen.

Stk. 2. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 128 i lov om social service revurderes behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende, dog senest 18 måneder efter kommunalbestyrelsens seneste beslutning om foranstaltningen.

Stk. 3. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 20 i lov om frikommunenetværk revurderer personalet behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende.

§ 9. Registrering efter § 136 i lov om social service skal foretages af tilbuddet på et af de særlige indberetningsskemaer, som kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside, jf. dog stk. 2. Tilbuddet skal sende det udfyldte skema til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet, jf. § 148 a i lov om social service eller § 2 i lov om socialtilsyn. Har den borger, som indberetningen vedrører, ophold i et regionalt eller kommunalt botilbud, skal tilbuddet desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre om magtanvendelsen.

Stk. 2. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan beslutte, at registreringen, jf. stk. 1, foretages på indberetningsskemaer, som kommunalbestyrelsen selv udarbejder. En forudsætning herfor er, at indberetningsskemaerne som minimum indeholder samme oplysninger, som indberetningsskemaerne efter stk. 1.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der er ansvarlig for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, vurderer, om indberetningen giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold, jf. kommunalbestyrelsens forpligtigelse i medfør af § 148 i lov om social service.

Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der fører det driftsorienterede tilsyn, jf. § 148 a i lov om social service eller § 2 i lov om socialtilsyn, vurderer, om indberetningerne om magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser.

§ 10. Registrering efter § 22 i lov om frikommunenetværk skal foretages af det personale, som foretager den pågældende magtanvendelse, på et af de særlige indberetningsskemaer, som kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside, jf. dog stk. 2. Det botilbud, hvor det pågældende personale er ansat, skal sende det udfyldte skema til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for en leveret ydelse efter § 85 i lov om social service.

Stk. 2. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for en leveret ydelse efter § 85 i lov om social service, kan beslutte, at registreringen, jf. stk. 1, foretages på indberetningsskemaer, som kommunalbestyrelsen selv udarbejder. En forudsætning herfor er, at indberetningsskemaerne som minimum indeholder samme oplysninger, som indberetningsskemaerne efter stk. 1.
Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for en leveret ydelse efter § 85 i lov om social service, vurderer, om indberetningen giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold.

§ 11. I tilfælde, hvor der sker overtrædelse af reglerne, i tilfælde, hvor der ikke foreligger beslutning om fortsat magtanvendelse, eller tilfælde, hvor indgreb er foretaget som led i nødværge eller nødret, skal registrering foretages straks og senest dagen efter, at foranstaltningen er sat i værk, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse til ferier efter § 15 i lov om frikommunenetværk, skal registrering af indgreb efter stk. 1 foretages straks efter, at ferien er slut og senest på 3. dagen herefter.
Stk. 3. Registrerede foranstaltninger efter stk. 1 indberettes straks og senest på 3. dagen efter reglerne i §§ 9 og 10, jf. dog stk. 4.
Stk. 4. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse til ferier efter § 15 i lov om frikommunenetværk, skal registrerede foranstaltninger efter stk. 1 indberettes hurtigst muligt efter, at ferien er slut og senest 1 uge herefter efter reglerne i § 10.

§ 12. Registrering af foranstaltninger efter § 125, stk. 1, § 125, stk. 2, 2. pkt., § 125, stk. 3, og §§ 126-128 i lov om social service samt §§ 18-20 i lov om frikommunenetværk skal foretages straks og senest dagen efter, at indgrebet har fundet sted, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse til ferier efter § 15 i lov om frikommunenetværk, skal registrering af foranstaltninger efter §§ 18-20 i lov om frikommunenetværk foretages straks efter, at ferien er slut og senest på 3. dagen herefter.
Stk. 3. Registrerede foranstaltninger efter stk. 1 og 2 indberettes månedligt efter reglerne i §§ 9 og 10.

§ 13. Ved ferie efter § 11, stk. 2 og 4, og § 12, stk. 2, forstås ophold væk fra borgerens bolig, som indeholder mindst én overnatning. Ferien kan finde sted her i landet eller i udlandet.

§ 14. Registrering af flytning iværksat efter § 129 i lov om social service foretages senest med udgangen af den måned, hvor flytningen er påbegyndt.
Stk. 2. Registrering af foranstaltninger efter stk. 1 indberettes kvartalsvist efter reglerne i § 9.

§ 15. Registrering af indgreb foretaget efter lov om social service foretages af den person, der har iværksat indgrebet eller foranstaltningen, eller af den person, der har instruktionsbeføjelsen overfor den ansatte, som har iværksat indgrebet eller foranstaltningen.
Stk. 2. Er der efter § 141 i lov om social service udarbejdet en handleplan for personer, overfor hvem der er iværksat magtanvendelse eller andre indgreb i den personlige frihed, vedlægges i forbindelse med indberetningen efter §§ 9-13 kopi af handleplanen.

§ 16. Kommunalbestyrelsen følger udviklingen i anvendelsen af magt og andre indgreb i den personlige frihed over for de borgere, som kommunalbestyrelsen er ansvarlige for, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, med henblik på en vurdering af behovet for opfølgning.
Stk. 2. Beretning forelægges årligt kommunalbestyrelsen.

Tilsyn

§ 17. Personer omfattet af foranstaltninger efter § 127 i lov om social service skal underrettes om adgangen til at rette henvendelse til Folketingets udvalg i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, om tilsyn med personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse. Dette gælder også, hvis der er givet samtykke til foranstaltningen.

Særlige sikkerhedsforanstaltninger i boformer efter § 108 i lov om social service

§ 18. En afdeling, der hele eller næsten hele døgnet har yderdøre og vinduer konstant aflåst, skal være godkendt som særlig sikret afdeling, jf. stk. 2.
Stk. 2. En særligt sikret afdeling kan være organiseret som en selvstændig boform efter § 108 i lov om social service eller som del af en boform efter § 108 i lov om social service og skal godkendes af socialtilsynet, jf. lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 2.
Stk. 3. En særligt sikret afdeling kan alene modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et særligt botilbud, jf. § 108, stk. 6, nr. 1-3, i lov om social service.
Stk. 4. Kommunalbestyrelsen for Lolland Kommune har pligt til at etablere en særligt sikret afdeling på Kofoedsminde og til i dette tilbud at modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et særligt botilbud, jf. § 108, stk. 6, nr. 1-3, i lov om social service.

Modtagepligt

§ 19. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om ophold i boformer efter § 108, stk. 1, i lov om social service til personer, der

1) efter retskendelse skal underkastes mentalundersøgelse,
2) i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse, eller
3) som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ophold i særligt sikret afdeling, jf. § 18, i den udstrækning, det er fastsat af retten.

Ikrafttræden

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2017.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 1140 af 29. august 2016 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven ophæves.

Børne- og Socialministeriet, den 20. juni 2017

Mai Mercado

/ Hanne Stig Andersen